

UDENRIGSMINISTERIET

EUROPAUDVALGET
(2. samling)
Alm. del - bilag 36 (offentligt)

Medlemmerne af Folketingets Europaudvalg
og deres stedfortrædere

Asiatisk Plads 2
DK-1448 København K
Tel. +45 33 92 00 00
Fax +45 32 54 05 33
E-mail: um@um.dk
Telex 31292 ETR DK
Telegr. adr. Etrangeres
Girokonto 300-1806

Bilag
1

Journalnummer
400.C.2-0

Kontor
EU-sekr.

4. december 2001

Til underretning for Folketingets Europaudvalg vedlægges notater om de punkter, der forud for rådsmødet (beskæftigelses- og socialministre) den 3. december 2001 forventedes optaget på dagsordenen.

Aktuelt notat

Socialministeriet
Arbejdsministeriet
By- og Boligministeriet (Ligestillingsafdelingen)

LDJ
Int. kt.

Rådsmøde for beskæftigelses- og socialministre den 3. december 2001 i Bruxelles

26. november 2001
J.nr. 7113-0034

Dagsordenen forventes at se således ud:

1. Bekæmpelse af fattigdom og social udstødelse

- a) Indikatorer
 - Vedtagelse og fremsendelse til Det Europæiske Råd i Laeken

- b) Kommissionens og Rådets fælles rapport
 - Vedtagelse og fremsendelse til Det Europæiske Råd i Laeken
 - Dok.12850/01 SOC 379 ECOFIN 270 EDUC 116 SAN 114

Side 4

2. Pensionernes kvalitet og bæredygtighed

- Rapport til Det Europæiske Råd i Laeken om fælles mål og arbejdsmetoder til forberedelse af Det Europæiske Råd i foråret 2002
- Dok. 12793/00 SOC 389 ECOFIN 304

Side 9

3. Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om koordineringen af de sociale sikringsordninger (reform af forordning nr. 1408/71)

- a) -Vedtagelse af parametre med henblik på modernisering af forordningen
 - Dok. 5133/99 SOC 5
 - + COR 1
 - + COR 2

- b) - Retsgrundlag for forordningens udvidelse til også at gælde for tredjelandssstatsborgere
- Dok.12748/01 JUR 296 SOC 389

Side 18

4. Udkast til Rådets afgørelse om Det Europæiske Handicapår 2003 (Retsgrundlag: artikel 13 i TEF)

- Vedtagelse
- Dok. 9450/01 SOC 224

Side 27

- 5. Opfølgning af De Europæiske Råd i Lissabon, Stockholm og Göteborg: Strukturelle indikatorer**
 - Vedtagelse af Rådets konklusioner
 Dok. 13669/01 ECOFIN 316 SOC 429 Side 32
- 6. Beskæftigelse: "Efterårspakken 2001"**
- a) Forslag til Rådets afgørelse om retningslinjer for medlemsstaternes beskæftigelsespolitik for 2002
 - Politisk enighed
 Dok. 11949/01 SOC 335 ECOFIN 238
- b) Udkast til fælles rapport om beskæftigelsen 2001-11-23
 - Vedtagelse
 Dok. 11839/01 SOC 331 ECOFIN237
 + ADD1
- c) Henstilling fra Kommissionen med henblik på Rådets henstilling om gennemførelsen af medlemsstaternes beskæftigelsespolitik
 - Politisk enighed
 Dok. 11951/01 SOC 336 ECOFIN 239
 (Retsgrundlag: artikel 128 i TEF) Side 35
- 7. Indikatorer for kvalitet i arbejdet**
 - Vedtagelse af Rådets konklusioner
 Dok.10307/01 SOC 255 EDUC 91 ECOFIN 179 Side 38
- 8. Udkast til Rådets og Kommissionens fælles rapport om arbejdskraftens øgede deltagelse og forlængelse af den erhvervsaktive alder**
 - Fremlæggelse ved Kommissionen/udveksling af synspunkter Side 40
- 9. Rådets bidrag til forberedelsen af de overordnede retningslinjer for de økonomiske politikker 2002**
 - Vedtagelse af et bidrag Side 41
- 10. Ændret forslag til Rådets direktiv om fastsættelse af supplerende bestemmelser til statuten for det europæiske andelsselskab (SCE) for så vidt angår medarbejderindflydelse**
 - Status over drøftelserne
 Dok. 5086/92 SOC 428
 8364/93 DRS 14 Side 43
- 11. Fælles holdning vedtaget af Rådet den 23. juli 2001 med henblik på vedtagelse af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om indførelse af en generel ramme for information og høring af arbejdstagerne i Det Europæiske Fællesskab**
 - Status over drøftelserne med Europa-Parlamentet under andenbehandlingen
 Dok.13099/98 SOC 428
 9305/01 SOC 214 CODEC 484 Side 50

- s. 3/78
- 12. Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ændring af Rådets direktiv 80/987/EØF om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om beskyttelse af arbejdstagerne i tilfælde af arbejdsgiverens insolvens**
(Retsgrundlag: artikel 137, stk. 2 i TEF)
- Politisk enighed
Dok. 5547/01 SOC 23 **Side 56**
- 13. Gennemgang af medlemsstaternes gennemførelse af handlingsplanen fra Beijing: lønforskelle**
- Vedtagelse af Rådets konklusioner **Side 62**
- 14. Integrering af kønsaspektet i EU's politikker**
a) Køn i forbindelse med de overordnede retningslinjer for de økonomiske politikker
b) Kønsaspektet inden for rammerne af Euro-Middelhavspartnerskabet
- Orienterende note fra formandskabet **Side 65**
- 15. Kommissionens grøn bog: "Fremme af en europæisk ramme for virksomhedernes sociale ansvar"**
Udkast til Rådets resolution om opfølgningen af grønbogen om virksomhedernes sociale ansvar
- Vedtagelse
Dok. 11263/01 SOC 298 MI 116 ENV 403 CONSOM 56
+ COR 1 **Side 68**
- 16. Det Europæiske forligssystem**
- Rådets konklusioner **Side 70**
- 17. Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ændring af Rådets direktiv 83/477/EØF om beskyttelse af arbejdstagere mod farerne ved under arbejdet at være udsat for asbest**
- Rapport om status over drøftelserne
Dok. 11326/01 SOC 305 CODEC 804 **Side 72**
- 18. Eventuelt**
Kommissionens meddelelse om etablering af et europæisk rum for livslang uddannelse
- Fremlæggelse ved Kommissionen **Side 77**

Dagsordenens punkt 1:**Bekæmpelse af fattigdom og social udstødelse.***- Vedtagelse og fremsendelse til Det Europæiske Råd i Laeken***a) Indikatorer****1. Baggrund**

Som opfølgning på Det Europæiske Råds møde i Lissabon den 23.-24. marts 2000 har Kommissionen og medlemslandene søgt at udvikle en fælles tilgang til måling af fattigdom og social udstødelse. Dette arbejde er udført i en teknisk undergruppe under Social Protection Committee (SPC). Undergruppen skulle udvikle og operationalisere indikatorer til måling af social udstødelse og samfundets sammenhængskraft. Undergruppen holdt sig første møde i februar 2001.

Forud for det europæiske råd i Stockholm den 23.-24. marts 2001 udarbejdede Kommissionen en kort indikatorliste, som har været udgangspunkt for gruppens arbejde:

- Indkomstfordeling
- Lavindkomstrate før og efter sociale overførsler
- Vedvarende fattigdom
- Husholdninger berørt af arbejdsløshed
- Regional sammenhængskraft
- Uddannelse
- Langtidsarbejdsløshed.

Endvidere udgør de mål for bekæmpelse af fattigdom og social eksklusion, som blev vedtaget på Det Europæiske Råds møde i Nice den 7.- 9. december 2000, en ramme for arbejdet:

- at fremme beskæftigelse samt adgang for alle til ressourcer, rettigheder og serviceydelser,
- at forebygge social eksklusion,
- at hjælpe de mest udsatte,
- at inddrage alle relevante instanser.

Indikatorerne skal forelægges Det Europæiske Råd i Laeken den 14.-15. december 2001.

2. Indhold

SPC er nået til enighed om en række monetære såvel som ikke monetære indikatorer. Indikatorerne er opdelt i primære indikatorer, der vurderes at spille den største rolle i social eksklusion, samt sekundære indikatorer, der støtter op om de primære og beskriver andre aspekter af problemet.

Primære indikatorer:

1. Lavindkomstgruppen før og efter overførsler defineret som 60% af medianen. Fattigdomsraten suppleres af andre indikatorer, idet der tales om, at lavindkomstgrupper (under 60 % af medianen) befinder sig i en

zone, hvor der er risiko for social udstødelse, hvis der samtidig er andre faktorer tilstede. Opdelt på alder, køn, erhvervsfordeling, familietype og boligtype.

2. Indkomstfordeling
3. Vedvarende lav indkomst (mindst 3 ud af 4 forudgående år). Målt ved 60% af medianen.
4. Lavindkomstgabet (forskellen mellem medianindkomsten for personerne under lavindkomstgrænsen (60 pct. af medianen) og 60 pct. medianindkomsten).
5. Regional sammenhængskraft (variation i beskæftigelsesraten mellem regioner)
6. Langtidsarbejdsløshed
7. Antal personer i husholdninger berørt af arbejdsløshed
8. Antal unge der har forladt skolen tidligt og ikke har efterfølgende har taget en uddannelse
9. Forventet levetid ved fødslen opdelt på køn
10. Sundhed baseret på personers egne opfattelser. Opdelt på indkomst.

Sekundære indikatorer:

11. Spredning omkring lavindkomstraten, dvs. de tre grupper med en indkomst på mindre end 40%, 50% og 70% af medianen
12. Udviklingen i indkomst for personer, der ikke hører til lavindkomstgruppen, målt på forskellige tidspunkter
13. lavindkomstraten inden overførsler (inklusion og eksklusiv pensioner)
14. Gini koefficienten
15. Vedvarende fattigdom målt ved 50 % af medianen.
16. Andelen af langtidsledige
17. Andelen af meget langtidsledige
18. Personer med lavt uddannelsesniveau opdelt på alder og køn

Undergruppen anbefaler, at der arbejdes videre med udvikling af andre indikatorer, der har relation til fattigdom og social udstødelse, herunder boligforhold, adgang til sociale serviceydelser, indikatorer for levevilkår og indikatorer for det lokale niveau. Hvad angår indikator for kvaliteten af beskæftigelsen, anbefaler undergruppen, at beskæftigelseskomiteen (EMCO) arbejder videre med dette.

3. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Rapporten indebærer hverken lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

4. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Der er tale om arbejde inden for den åbne koordinationsmetode. Anvendelsen af den åbne koordinationsmetode er i overensstemmelse med nærheds- og proportionalitetsprincippet. Den åbne koordinationsmetode indebærer, at medlemslandene i EU fastlægger målsætninger, som medlemslandene udmønter i nationale strategier, og at man som del af en gensidig læreproces foretager overvågning af fremskridtene på basis af f.eks. nogle indikatorer.

5. Høring

s. 6/78

Dokumentet har ikke været til høring i EF-specialudvalget for Arbejdsmarkedet og Sociale forhold.

6. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Dokumentet har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

b) Kommissionens og Rådets fælles rapport.

1. Baggrund

På Det Europæiske Råd i Nice var der enighed om, at medlemsstaterne inden for rammerne af den åbne koordinationsmetode skulle fastlægge nationale strategier med henblik på opfyldelse af følgende mål:

1. Fremme af deltagelse i beskæftigelse og adgang for alle til ressourcer, rettigheder, goder og tjenesteydelser;
2. Forebygge risici for social udelukkelse;
3. At hjælpe de mest sårbare grupper;
4. At mobilisere alle relevante aktører.

Ad 1:

Der foreslås mål, hvorefter medlemsstaterne skal udvikle en politik til for-
ening af arbejdslivet og familielivet, herunder

- at udvikle deres sociale systemer, således at alle har adgang til midler, der gør dem i stand til at leve i overensstemmelse med menneskelig værdighed,
- at sørge for at alle har adgang til rimelige og sunde boliger,
- at alle får adgang til sundhedspleje passende til deres situation, og
- at alle får adgang til uddannelse, retsvæsenet og andre offentlige og private tjenesteydelser som sport og kultur.

Ad 2:

- at forebygge social udelukkelse ved at forbedre beskæftigelsesegnetheden,
- at drage nytte af det vidensbaserede samfund og sørge for, at ingen udelukkes på grund af invaliditet,
- at indrette socialpolitikken, så den forebygger, at kriser i livet fører til social udelukkelse, og
- at iværksætte aktioner for at forhindre sammenbrud i familier.

Ad 3:

- at fremme integrationen af personer, der befinder sig i særlige risikosituationer,
- at arbejde imod eliminering af fattigdom blandt børn, og
- at udvikle globale aktioner i områder, der er ramt af fattigdom.

Ad 4:

- at fremme de udstødtes deltagelse og evne til at give deres mening til kende,
- at "mainstream" kampen mod social udelukkelse i alle politikområder,

- at udvikle partnerskaber med alle relevante aktører, herunder arbejdsmarkedets parter og NGO'er, og
- at opmuntre til at virksomhederne udviser social ansvarlighed.

Medlemsstaterne blev samtidig inviteret til at præsentere en national handlingsplan pr. juni 2001 dækkende en periode på to år.

På grundlag af disse nationale handlingsplaner har Kommissionen udarbejdet et udkast til fælles rapport mellem Kommissionen og Rådet.

2. Indhold

Rapporten beskriver og analyserer medlemsstaternes indsatser for bekæmpelse af fattigdom og social udstødelse og uddrager god praksis heraf. Danmarks politik på området er omtalt særdeles positivt.

3. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Der er tale om et samarbejde inden for rammerne af den åbne koordinationsmetode. Anvendelsen af den åbne koordinationsmetode er i overensstemmelse med nærheds- og proportionalitetsprincippet. Den åbne koordinationsmetode indebærer, at medlemslandene i EU fastlægger målsætninger, som medlemslandene udmønter i nationale strategier, og at man som del af en gensidig læreproces foretager overvågning af fremskridtene på basis af f.eks. nogle indikatorer.

4. Høring

Udkastet har været til høring i EF-Specialudvalget for Arbejdsmarkedet og Sociale forhold.

DA mener, at der i omtalen af Danmark lægges for lidt vægt på den særlige danske partnerskabstilgang, som den kommer til udtryk gennem deltagelsen af arbejdsmarkedets parter m.fl. i koordinationsudvalgene og Det Sociale Råd.

Samtidig lægges der efter DA's opfattelse for megen vægt på de forskellige netværk, Det Sociale Indeks m.v., som er omtalt i en særlig boks på side 65. Efter DA's opfattelse er dette udtryk for en uheldig prioritering, fordi partnerskabstilgangen netop repræsenterer en nyskabende fremgangsmåde i forhold til problemstillingen på det sociale område, som ikke kan findes tilsvarende i de øvrige medlemslande.

5. Tidligere forelæggelse

Folketingets Europaudvalg blev orienteret om sagen forud for rådsmødet den 17. oktober 2000.

6. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Rapporten har hverken lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

7. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Rapporten har ingen samfundsøkonomiske konsekvenser

Det indstilles, at man fra dansk side tilslutter sig rapporten, idet der dog ar

bejdes for at få indføjet nogle mindre tekstændringer, herunder af redaktionel karakter.

Dagsordenens punkt 2:

Pensionernes kvalitet og bæredygtighed

- Rapport til Det Europæiske Råd i Laeken om fælles mål og arbejdsmetoder til forberedelse af Det Europæiske Råd i foråret 2002

1. Baggrund

Det Europæiske Råd konkluderede på sit møde i Göteborg den 15.-16. juni 2001, at det er nødvendigt at fastlægge en omfattende strategi for at kunne tage udfordringerne op i forbindelse med befolkningens aldring og godkendte de tre overordnede principper for sikring af pensionssystemernes bæredygtighed på lang sigt, som Rådet havde fastlagt: 1) at værne om systemernes evne til at opfylde deres sociale mål, 2) at opretholde deres økonomiske bæredygtighed og 3) at reagere på ændringer i samfundets behov. Endvidere skal Rådet i overensstemmelse med den åbne koordinationsmetode og på grundlag af en fælles rapport fra Udvalget for Social Beskyttelse (SPC) og Udvalget for Økonomisk Politik (EPC);

- inden Det Europæiske Råds forårsmøde i 2002 udarbejde en situationsrapport til Det Europæiske Råd i Laeken på grundlag af en meddelelse fra Kommissionen, der fastlægger mål og arbejdsmetoder på pensionsområdet;
- udarbejde en første rapport til Det Europæiske Råds forårsmøde i 2002 om pejlemærker inden for sundhedsvæsen og ældrepleje;

Det Europæiske Råd understregede, at resultatet af dette arbejde vil blive indarbejdet i de overordnede retningslinjer for de økonomiske politikker.

Kommissionen fremlagde den 3. juli 2001 en meddelelse (KOM (2001) 362), der lægger op til anvendelse af den åbne koordinationsmetode på pensionsområdet, og indeholder skitser til brede målsætninger på pensionsområdet.

EPC og SPC har i opfølgning på Göteborg-konklusionerne og i lyset af Kommissionens meddelelse udarbejdet et udkast til en fælles rapport vedrørende målsætninger og arbejdsmetoder på pensionsområdet under anvendelse af den åbne koordinationsmetode. Spørgsmålet om den åbne koordinationsmetode på pensionsområdet blev rejst under dagsordenspunktet eventuelt på mødet i ECOFIN den 16. oktober 2001. EPC og SPC's fælles rapport ventes drøftet i Rådet af arbejds- og socialministre den 3. december 2001 og i ECOFIN den 4. december 2001 inden forelæggelsen for DER i Laeken i december 2001.

2. Indhold

Udkastet til den fælles rapport lægger op til dels en række brede målsætninger for medlemslandenes strategier for bæredygtige pensionssystemer og dels arbejdsmetoder, der skal anvendes for at skabe en integreret ramme for den åbne koordinationsmetode på pensionsområdet. Formålet er at fremme medlemslandenes udvikling af nationale strategier til sikring af passende og bæredygtige pensionssystemer på lang sigt.

Udkastet lægger op til, at eksisterende samarbejdsprocesser med relevans for pensionsområdet kombineres med den åbne koordinationsmetode og understreger, at pensionssystemet er det enkelte lands eget ansvar. Den åbne koordinationsmetode indebærer, at medlemslandene sammen fastlægger nogle

brede målsætninger, som det enkelte land udmønter i en national strategi, og at landene som del af en gensidig læreproces foretager overvågning af fremskridtene f.eks. på basis af nogle indikatorer.

Udkastet gør rede for de eksisterende samarbejdsprocesser, som bl.a. vedrører pensionsområdet, for at afdække, hvor den åbne koordinationsmetode kan supplere:

- **De overordnede økonomisk-politiske retningslinjer** behandler også udfordringerne fra de aldrende befolkninger og opfordrer f.eks. medlemslandene til at udvikle nationale strategier for håndtering af de økonomiske og budgetmæssige konsekvenser af de aldrende befolkninger.
- Medlemslandenes strategier vedrørende de økonomiske konsekvenser af de aldrende befolkninger skal i henhold til de overordnede økonomisk-politiske retningslinjer for 2001 også eksamineres inden for rammerne af **den multilaterale overvågning, herunder Cardiff-processen.**
- EPC udfører kvantitative beregninger af aldringens effekter på udgifterne til pensioner samt sundheds- og ældrepleje, evaluerer pensionssystemernes økonomiske effekter og udvikler indikatorer for de offentlige financers langsigtede holdbarhed.
- I henhold til **stabilitets- og vækstpagten** udarbejder landene årligt **stabilitets- og konvergensprogrammer**, der i henhold til den nye adfærdskode vedtaget på ECOFIN den 10. juli 2001 skal indeholde mere detaljeret information om tiltag for at sikre den langsigtede holdbarhed af de offentlige financer i lyset af den demografiske udvikling.
- **Luxembourg-processen** vedrørende beskæftigelse indebærer, at Rådet årligt vedtager beskæftigelsesretningslinjer, som bl.a. lægger vægt på behovet for at øge beskæftigelsen, herunder for den ældre del af arbejdsstyrken, med henblik på at sikre pensionssystemernes bæredygtighed.
- Medlemslandene har i juni 2001 præsenteret nationale handlingsplaner for **social beskyttelse**, der peger på, at velfungerende pensionssystemer er et vigtigt instrument i bekæmpelsen af fattigdom og social udstødelse.

Udkastet til fælles rapport lægger op til, at den åbne koordinationsmetodes rolle på pensionsområdet vil være at skabe

- en integreret ramme for afrapportering vedrørende alle emner i relation til pensioner
- en ramme for udvikling af en fælles forståelse vedrørende nationale strategier på pensionsområdet
- detaljeret information vedrørende nationale pensionsstrategier, som kan bidrage til formuleringen af politikanbefalinger i de overordnede økonomisk-politiske retningslinjer og i forberedelsen af andre processer.

Medlemslandene skal udarbejde nationale rapporter om deres pensionsstrategier, der indeholder information om reformer inden for alle politikområder med relevans for pensioner, som er blevet gennemført, eller som er planlagt. De nationale pensionsstrategier skal analyseres i en fælles rapport fra Rådet og Kommissionen på baggrund af et forslag fra Kommissionen.

Målsætninger

Udkastet til fælles rapport indstiller, at Rådet foreslår Det Europæiske Råd i Laeken, at den åbne koordinationsmetode anvendes på pensionsområdet på basis af følgende målsætninger:

Pensionssystemernes bidrag til sociale formål

1. Det skal sikres, at ældre har en rimelig levestandard, at de får del i den økonomiske velfærd i deres land og er i stand til at deltage aktivt i det offentlige, sociale og kulturelle liv;
2. Den enkelte skal gives adgang til passende pensionsforanstaltninger, offentlige eller private, som gør det muligt at opretholde en rimelig levestandard efter pensionering.
3. Fremme af solidaritet indenfor og mellem generationer

Pensionsordningers finansielle bæredygtighed

Medlemslandene bør følge en flerstrengt strategi for at sikre pensionssystemernes bæredygtighed, herunder

4. sikre et højt niveau for beskæftigelsen gennem arbejdsmarkedsreformer i overensstemmelse med beskæftigelsesstrategien;
5. sikre, at den økonomiske politik og de relevante dele af de sociale sikringssystemer, herunder især pensionssystemer, giver passende incitamenter til arbejdsudbud for den ældre del af arbejdsstyrken; at arbejdere ikke opfordres til førtidspensionering og ikke straffes, hvis de forbliver på arbejdsmarkedet ud over den almindelige pensionsalder; og at pensionssystemerne giver bedre mulighed for gradvis pensionering;
6. gennemføre reformer af pensionssystemerne i overensstemmelse med målet om at sikre de offentlige financers langsigtede holdbarhed. Pensionssystemernes bæredygtighed skal støttes af sund finanspolitik og om nødvendigt en reduktion af den offentlige gæld. Strategiernes kan også indebære etablering af pensionsreservefonde;
7. sikre, at pensionssystemerne fastholder en rimelig balance mellem erhvervsaktive og pensionister ved ikke at overbebyrde førstnævnte og ved at sikre passende pensioner til sidstnævnte;
8. sikre, via passende lovgivningsmæssige rammer og sund forvaltning, at private og offentlige bidragsfinansierede pensionsordninger kan tilvejebringe pensioner med den fornødne grad af effektivitet, lave omkostninger og sikkerhed.

Modernisering af pensionssystemer i lyset af de ændrede behov for økonomien, samfundet og individerne

9. Det skal sikres, at pensionssystemerne er forenelige med kravene vedrørende fleksibilitet og sikkerhed på arbejdsmarkedet;
10. Pensionssystemerne evalueres med henblik på at sikre ligebehandling af mænd og kvinder;
11. Pensionssystemerne skal gøres mere gennemsigtige og tilpasningsdygtige. Der skal udvikles pålidelig og letforståelig information om pensionssystemernes perspektiver på lang sigt, herunder med hensyn til den ventede udvikling i pensionsudbetalingernes og -bidragenes niveau. Der skal skabes bedre metoder til effektiv overvågning af pensionsreformer og -politik.

Arbejdsmetoder

Udkastet til fælles rapport indstiller, at Rådet foreslår Det Europæiske Råd i Laeken, at den åbne koordinationsmetode anvendes på pensionsområdet på basis af følgende arbejdsmetoder:

Medlemslandene

- opfordres til at tage højde for de nævnte overordnede målsætninger i tilrettelæggelsen af deres økonomiske politik og politik vedrørende pensionsområdet, og til at præsentere en national rapport vedrørende pensionsområdet i september 2002. Rapporten bør gøre rede for hovedudfordringerne og de relevante reformer, som er gennemført eller som forberedes. Rapporten kan om muligt også indeholde data vedrørende effekterne af pensionspolitik og reformer på mellemlang og lang sigt,
- udarbejder deres nationale rapporter om pensionsområdet i overensstemmelse med landenes egen praksis og traditioner, herunder med deltagelse af de relevante berørte parter,
- opfordres til på det nationale niveau at udvikle passende overvågningsmekanismer,
- opfordres til om nødvendigt efterfølgende at informere om ændringer i politik på pensionsområdet.

Kommissionen

- opfordres til at analysere de nationale rapporter med henblik på udarbejdelse af en fælles rapport fra Kommissionen og Rådet,
- opfordres til at tage højde for de nationale rapporter under udarbejdelsen af de relevante rapporter, herunder rapporten om implementeringen af de overordnede økonomisk-politiske retningslinjer, udkastet til de overordnede økonomisk-politiske retningslinjer samt beskæftigelsesretningslinjerne og den årlige synteserapport forud for forårstopmødet.

Rådet og Kommissionen

- anmodes om at fremlægge en fælles rapport til Det Europæiske Råds forårstopmøde i 2003, som vurderer de nationale pensionsstrategier og identificerer god praksis,
- opfordres til at anvende den åbne koordinationsmetode og de eksisterende processer, herunder især de overordnede økonomisk-politiske retningslinjer, som basis for yderligere at forbedre det europæiske samarbejde på pensionsområdet,
- opfordres til at udvikle indikatorer til brug for den åbne koordinationsmetode på pensionsområdet,
- bør sikre, at de forskellige samarbejdsprocesser, som vedrører pensionernes langsigtede bæredygtighed, er konsistente og komplementære. Anvendelsen af den åbne koordinationsmetode på pensionsområdet skal tage højde for ansvarsfordelingen mellem de forskellige aktører på det nationale niveau, og de relevante komitéer og rådsformationer på EU-niveau,
- vil inden 2004 evaluere de nævnte målsætninger og arbejdsmetoder og træffe beslutning vedrørende fortsættelsen af den åbne koordinationsmetode på pensionsområdet,
- bør holde Europa-Parlamentet informeret om samarbejdet på pensionsområdet.

Forhandlingssituationen

EPC og SPC har i overensstemmelse med Göteborg-konklusionerne og i lyset af en meddelelse fra Kommissionen udarbejdet et udkast til en fælles rapport vedrørende målsætninger og arbejdsmetoder på pensionsområdet under anvendelse af den åbne koordinationsmetode.

Fra dansk side har man arbejdet aktivt for, at fællesrapporten fra EPC og SPC skal lægge op til, at anvendelsen af den åbne koordinationsmetode på pensionsområdet skal indebære et proceduremæssigt let samarbejde, herunder at man undgår dobbeltarbejde i forhold til de eksisterende processer, der også vedrører pensionsområdet. Endvidere har man arbejdet aktivt for, at der skal være få og meget bredt formulerede og fleksible målsætninger. EPC og SPC har løbende drøftet rapporten og udarbejdet reviderede udkast på baggrund af bemærkninger fra medlemslandene.

Vurderingen er, at det foreliggende udkast til rapport udgør en væsentlig forbedring i retning af den danske holdning i forhold til Kommissionens meddelelse og de tidligere udkast til rapporten, idet der nu lægges op til et lettere samarbejde med bredere og mere fleksible mål, og der er slettet nogle mål. De danske ønsker om en let proces støttes generelt blandt medlemslandene. Det er vurderingen, at det specielt i det foreliggende udkast til rapport meget klart understreges, at pensionsområdet er national kompetence. Der er f.eks. ikke nogen formel inddragelse af Europa-Parlamentet i arbejdet.

Spørgsmålet om den åbne koordinationsmetode på pensionsområdet blev rejst under dagsordenspunktet eventuelt på mødet i ECOFIN den 16. oktober 2001. EPC's og SPC's fælles rapport ventes drøftet i Rådet af arbejds- og socialministre den 3. december 2001 og i ECOFIN den 4. december 2001 inden forelæggelsen for DER i Laeken i den 14.-15. december 2001.

3. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Der er tale om et samarbejde inden for rammerne af den åbne koordinationsmetode. Anvendelsen af den åbne koordinationsmetode er i overensstemmelse med nærheds- og proportionalitetsprincippet. Den åbne koordinationsmetode indebærer, at medlemslandene i EU fastlægger målsætninger, som medlemslandene udmønter i nationale strategier, og at man som del af en gensidig læreproces foretager overvågning af fremskridtene på basis af f.eks. nogle indikatorer.

4. Høring

Udkastet har været i skriftlig behandling i EF-specialudvalget for arbejdsmarkedet og sociale forhold.

Dansk Arbejdsgiverforening er principielt positive over for anvendelsen af den åbne koordinationsmetode på dette område, så længe det sikres, at pensionsområdet er medlemsstaternes kompetenceområde. Det er i den forbindelse væsentligt, at der ikke ved formuleringen af indikatorer lægges op til at påføre virksomhederne nye indberetningsbyrder, og at man i den forbindelse ikke opbygger parallelle indberetningssystemer.

Efter **Amtsrådsforeningens** opfattelse indebærer anvendelse af den åbne koordinationsmetode en ny tilgang til at øge integrationen samtidig med, at der

tages højde for de strukturelle, juridiske og kulturelle forskelle, der eksisterer mellem medlemsstaterne. Metoden bygger på nationale handlingsplaner, fælles mål og overvågning af politikområderne og indebærer således ikke en egentlig harmonisering, men nærmere en "frivillig" tilnærmelse og koordinering mellem medlemslandene. Da der ikke er tale om en egentlig EU-lovgivning og retsakter, er medlemslandene ikke juridisk forpligtet til at følge de overordnede retningslinier eller føre de nationale handlingsplaner ud i livet.

I henhold til Traktatens artikel 138 har arbejdsmarkedets parter ret til at blive konsulteret i forbindelse med en fællesskabsindsats på det sociale og arbejdsmarkedspolitiske område. Arbejdsmarkedets parter har på EU-niveau således en traktatfæstet ret til at blive aktivt involveret i eventuelle fællesskabsregulering/-indsatser. På det nationale niveau har arbejdsmarkedets parter indflydelse bl.a. via deltagelse i Specialudvalget for arbejdsmarkedet og sociale forhold.

Denne ret til indflydelse på processen fremgår ikke direkte af den åbne koordinationsmetode, og af det fremsendte udkast til fælles rapport, side 6, afsnittet om arbejdsmetoder, "Medlemslandene", 2. pind, fremgår det, at "(medlemslandene) *udarbejder deres nationale rapporter om pensionsområdet i overensstemmelse med landenes egen praksis, herunder med deltagelse af de relevante berørte parter*".

Amtsrådsforeningen skal foreslå, at "*relevante berørte parter*" erstattes af "*arbejdsmarkedets parter*", da arbejdsmarkedspensioner i Danmark er en integreret del af de kollektive aftaler og overenskomster, hvorfor Amtsrådsforeningen finder det naturligt og essentielt, at arbejdsmarkedets parter på såvel nationalt som europæisk niveau er direkte involveret også i fællesskabsindsatser/-regulering via den åbne koordinationsmetode.

Amtsrådsforeningen skal i den forbindelse opfordre til, at arbejdsmarkedets parter nationalt involveres i arbejdet med dataindsamling, udarbejdelse af handlingsplaner etc. som ved traditionel EU-lovgivning, og at tiltag via den åbne koordinationsmetode vedrørende arbejdsmarkedsforhold, herunder arbejdsmarkedspensioner, også fremover bliver behandlet i Specialudvalget for arbejdsmarkedet og sociale forhold.

I det fremsendte rapportudkast side 6 opfordres Rådet og Kommissionen til at "*udvikle indikatorer til brug for den åbne koordinationsmetode på pensionsområdet*". Amtsrådsforeningen finder det naturligt, at arbejdsmarkedets parter involveres i dette arbejde, i det mindste for så vidt angår arbejdsmarkedspensioner såvel på nationalt som europæisk niveau.

Amtsrådsforeningen er enig i, at medlemslandene bør følge en flerstrengt strategi for at sikre pensionssystemernes bæredygtighed (side 4 i rapportudkastet), men at der i punkt 6 på side 5 vedrørende reformer af pensionssystemerne bør skelnes mellem de forskellige pensionsordninger: De lovpligtige basispensioner - søjle I -, de supplerende arbejdsmarkedspensioner - søjle II - og de supplerende private pensionsordninger - søjle III, hvor de to sidstnævnte netop er og efter Amtsrådsforeningens opfattelse fortsat bør være supple-

rende til søjle I pensioner, og derigennem kan aflaste - men ikke erstatte - den fremtidige offentlige forsørgelsesbyrde.

I punkt 6 på side 5 anføres det, at "*Strategierne kan også indebære etablering af pensionsreservefonde*". Amtsrådsforeningen forstår dette således, at der er tale om **nationale** pensionsreservefonde, men på baggrund af den igangværende europæiske debat om etablering af et Pan-Europæisk pensionsinstitut/selskab, skal Amtsrådsforeningen foreslå, at det i rapporten præciseres, at der er tale om nationale pensionsreservefonde.

I punkt 8 på side 5 er det opsat som en målsætning, at "*sikre, via passende lovgivningsmæssige rammer og sund forvaltning, at private og offentlige bidragsfinansierede pensionsordninger kan tilvejebringe pensioner med den fornødne grad af effektivitet, lave omkostninger og sikkerhed*". Amtsrådsforeningen forudsætter, at der menes national lovgivning og ikke eventuel kommende EU-lovgivning, og skal foreslå, at dette præciseres i rapporten.

Afslutningsvis skal det bemærkes, at Amtsrådsforeningen ikke finder det hensigtsmæssigt, at pensionsområdet gøres til genstand for detailregulering via direktiver. På denne baggrund er det opfattelsen, at en indsats via den åbne koordinationsmetode med bredt formuleret målsætninger kan være hensigtsmæssigt dog under den klare forudsætning, at arbejdsmarkedets parter på såvel nationalt som europæisk niveau som oven for nævnt involveres direkte i arbejdet, i det mindste for så vidt angår de arbejdsmarkedsrelaterede forhold.

KL finder det rigtigst, at man på europæisk plan anvender den åbne koordinationsmetode på pensionsområdet. **KL** finder det dog væsentligt at understrege, at pensionssystemer - både organiseringen såvel som finansieringen - hører under den enkelte medlemsstats kompetence.

KL har imidlertid visse betænkeligheder i relation til den åbne koordinationsmetode på det nationale niveau.

Disse betænkeligheder kan samles under hovedoverskriften: "Adgang til beslutningsprocessen". Hovedproblemet er, at der er tale om en frivillig proces, der ikke indgår i den traditionelle, etablerede danske hørings- og beslutningsprocedure på EU-området. Det er således regeringen og central-administrationen, der vælger i hvilket omfang andre eksterne myndigheder og/eller parter skal inddrages i processen og det også i situationer, hvor der er tale om områder, der netop varetages af andre.

Den uformelle beslutningsproces kan give anledning til betænkeligheder. Der er ikke fastlagt en formel institutionel ramme, der sikrer kommunerne adgang til dels at få indflydelse på retningslinierne og indikatorerne og dels adgang til at formulere kommunale synspunkter eller betænkeligheder, hvis den åbne koordinationsmetode direkte eller indirekte giver anledning til økonomiske eller organisatoriske konsekvenser i kommunerne.

Med hensyn til at der i udkastet lægges op til, at udvikle indikatorer til brug for den åbne koordinationsmetode på pensionsområdet, finder **KL** fortsat, at de statistiske opgørelser skal baseres på de enkelte medlemslande således, at de forskellige ordninger klart kan identificeres og deres effektivitet måles.

Også en centralisering af beslutningsprocessen kan give anledning til betænkeligheder. I dag findes der på de kommunale områder gennemprøvede hørings- og forhandlingsprocedurer. Den åbne koordinationsmetode kan medføre en centralisering, når de fremtidige strategier og målsætninger på de udvalgte områder af kommunal relevans, defineres i særskilte arbejds-grupper i centraladministrationen. Det kan betyde, at høringsprocessen springer over de eksisterende samarbejdsfora, der i givet fald kommer til at forholde sig til "fait accompli", hvad angår retningslinier og strategier på det enkelte område.

Det danske pensionssystem er atypisk i forhold til hovedparten af europæiske pensionssystemer. KL har noteret sig, at der i udkastet til fælles rapport er lagt op til, at den åbne koordinationsmetodes rolle på pensionsområdet bl.a. skal være at skabe detaljeret information vedrørende nationale pensionsstrategier, som kan bidrage til formuleringen af politikanbefalinger.

KL finder det i den forbindelse vigtigt, at fremhæve det danske pensionssystem med opbygning/udbygning af overenskomstbaserede kollektive pensionsordninger. Et system, som er særdeles velfungerende og veludbygget, og som dermed bidrager til at skabe et bæredygtigt pensionssystem.

Det kan oplyses, at inden for det kommunale område er p.t. knap 90 % af de ansatte omfattet af enten en overenskomstmæssig pensionsordning eller berettiget til en tjenestemandspension. De ansatte, der ikke er omfattet af en pensionsordning, er typisk ansatte med kortvarige beskæftigelsesforhold som fx timelønnede eller elever og praktikanter. Men hele pensionsområdet er et område, der er under fortsat udbygning.

KL kan endvidere henlede opmærksomheden på det af Økonomiministeren i 1997 nedsatte pensionsmarkedsråd. Pensionsmarkedsrådet skal løbende analysere og vurdere udviklingen inden for de obligatoriske arbejdsmarkedspensionsordninger. Grundlaget for Pensionsmarkedsrådets arbejde er arbejdsmarkedspensionernes karakter af kollektive og obligatoriske ordninger, som forudsættes fastholdt.

At der sker en fortsat forøgelse af pensionsbidragene på mange overenskomstområder, og at dette medfører en vækst i den samlede pensionsformue, fremgår af Rapport fra Pensionsmarkedsrådet 2000/2001. Som det fremgår af rapporten, skønnes den samlede pensionsformue at udgøre ca. 1500 mia. kr.

Udkast til den fælles rapport sonderer ikke mellem de tre søjler man normalt anvender i forbindelse med en beskrivelse af medlemsstaternes pensionssystemer, hvorfor KL ser rapporten som omfattende alle tre søjler; dvs. de lovpligtige sociale sikringsordninger, de erhvervstilknyttede og de privattegnede pensionsordninger. Da der er tale om tre forskellige typer af ordninger og med forskellig udformning, ville en sontring i relation til flere af de foreslåede målsætninger være hensigtsmæssig.

Særligt anvendelsen af den åbne koordinationsmetode i relation til arbejdsmarkedspensionerne giver anledning til at understrege vigtigheden af at inddrage arbejdsmarkedets parter; herunder kommunerne i kraft af deres arbejdsgiverrolle. Som tidligere nævnt har størstedelen af de kommunalt ansatte

en arbejdsmarkedspensionsordning som en del af deres løn- og ansættelsesvilkår. Betingelserne for og størrelsen af deres pensionsordning forhandles mellem de kommunale arbejdsgivere og lønmodtagerorganisationer ved overenskomstforhandlingerne og selve pensionen forvaltes af pensionskasser, hvori de kommunale arbejdsgiver- og lønmodtagerparter er repræsenteret. Da arbejdsmarkedspensioner således er et anliggende for arbejdsgivere og -tagere på det kommunale område, er det således helt essentielt, at brugen af den åbne koordinationsmetode i særlig grad inddrager arbejdsmarkedets parter i relation til arbejdsmarkedspensionerne.

KL anmoder om, at det i rapporten fremhæves tydeligere, at arbejdsmarkedets skal inddrages i processen. For eksempel kunne den tekst, der anvendes i notatet side 6, 2. pind, hvor der står "...herunder med deltagelse af de *relevante berørte parter*" erstattes med "arbejdsmarkedets parter".

I relation til de foreslåede målsætninger, er disse beskrevet meget bredt, hvilket er hensigtsmæssigt i forhold til, at de netop er udarbejdet med henblik på den åbne koordinationsmetode, men på den anden side gør den meget brede beskrivelse det vanskeligt at forholde sig til konsekvenserne af de foreslåede målsætninger på kommunalt niveau. KL må derfor endnu en gang gentage opfordringen til i væsentligt omfang at inddrage kommunerne; både i kraft af deres myndighedsrolle og i kraft af deres arbejdsgiverrolle i det videre konkrete arbejde med de foreslåede målsætninger.

5. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Udkastet til rapport om den åbne koordinationsmetode på pensionsområdet har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

6. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Rapporten skønnes ikke at have lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

Dagsordenens punkt 3:**Forslag til Europa-Parlamentet og Rådets forordning om koordinering af de sociale sikringsordninger (reform af forordning 1408/71).**

- a) Vedtagelse af parametre med henblik på modernisering af forordningen (lægges op til DER i Læken)
- b) Retsgrundlag for forordningens udvidelse til også at gælde for tredje-landsstatsborgere

1. Baggrund

Formandskabets forslag til parametre med henblik på modernisering af forordning nr. 1408/71

har til formål at imødekomme den opfordring som Det Europæiske Råd gav Rådet i Stockholm den 23.- 24. marts 2001. Rådets mandat er følgende:

"33. På grundlag af det tekniske arbejde, der er udført på ekspertniveau, og under hensyntagen til alle de ovennævnte faktorer opfordrer Det Europæiske Råd Rådet til inden udgangen af 2001 og på grundlag af en gennemgang af valgmulighederne at blive enig om parametre for en modernisering af forordning nr. 1408/71 om koordinering af de sociale sikringsordninger, således at Rådet og Europa-Parlamentet kan komme videre i arbejdet med at få den vedtaget."

Mandatet henviser til det tekniske arbejde, der er udført på ekspertniveau i forbindelse med behandlingen af "forslag til Rådets forordning (EF) om koordineringen af de sociale sikringsordninger" KOM (1998) 779 endelig udgave, som blev fremsat den 21. december 1998. Dette forslag benævnes i det følgende "forenklingsforslaget". Forenklingsforslaget inkluderer et tidligere forslag til ændring af reglerne om koordinering af de sociale sikringsordninger: forslag til Rådets forordning (EF) om ændring af forordning (EØF) nr. 1408/71 for så vidt angår udvidelse til at omfatte tredjelandsborgere (KOM(97) 561 - endelig).

Forenklingsforslaget er fremsat i medfør af artikel 51 og 235 i EF-Traktaten, som i Amsterdamtraktaten er gentaget i artikel 42 og 308 uden materielle ændringer. Formandskabet har stillet forslag til et generelt parameter, hvorefter personkredsen i rådsforordning nr. 1408/71 udvides til også at omfatte tredje-landsstatsborgere. Dette forslag stilles med hjemmel i EF-Traktaten art. 63, stk. 4. Ifølge art. 1 i Protokollen om Danmarks stilling, der knytter sig til Amsterdam-traktaten, deltager Danmark imidlertid ikke i Rådets vedtagelse af foranstaltninger, der foreslås i henhold til afsnit IV i EF-Traktaten, og ifølge Protokollens art. 2 er ingen af de foranstaltninger, der er vedtaget i henhold til dette afsnit, bindende for eller finder anvendelse i Danmark.

EF-traktatens artikel 42 giver Rådet beføjelse til - med enstemmighed - at vedtage regler om koordinering af de sociale sikringsordninger for vandrende arbejdstagere og disses familiemedlemmer. Denne beføjelse er udnyttet til at udstede forordning (EØF) nr. 1408/71, som var gældende for arbejdstagere og disses familiemedlemmer og efterladte.

Ved forordning nr. (EF) 1380/81 blev anvendelsesområdet for forordning 1408/71 udvidet til at omfatte selvstændigt erhvervsdrivende. Denne udvidel-

se støttedes på artikel 235 (nu 308) i EF-traktaten, idet artikel 51 (nu 42) sammenholdt med artikel 48 og 51 ikke udgjorde tilstrækkeligt retsgrundlag.

s. 1978

Forordningens regler supplerer de retsakter (især Rådets forordning (EØF) nr. 1612/68), som er udstedt i medfør af EF-traktatens artikler 48 og 49 (nu 39 og 40) om arbejdskraftens frie bevægelighed.

Baggrunden for forenklingsforslaget er et ønske om at forenkle de regler, der er fastsat i forordning (EØF) nr. 1408/71¹, hvis indhold derfor kort skitseres i det følgende.

Forordningens regler har til hensigt at koordinere medlemsstaternes sociale sikringsordninger for arbejdstagere og selvstændigt erhvervsdrivende, som udnytter retten til fri bevægelighed og derfor flytter mellem medlemsstaterne. Reglerne giver endvidere arbejdstagere, selvstændigt erhvervsdrivende, pensionister m.fl. ret til ydelser fra medlemsstaternes offentlige sygesikringsordninger, når disse bosætter sig eller opholder sig midlertidigt i en anden medlemsstat. Reglerne supplerer således den danske offentlige rejsesygesikringsordning.

Der er tale om et sæt af koordineringsregler, som har til hensigt at sikre, at en arbejdstager eller selvstændigt erhvervsdrivende, som udnytter retten til fri bevægelighed ikke samtidigt bliver omfattet af de sociale sikringsordninger i to medlemsstater eller mister rettigheder, som er optjent i en anden medlemsstat. Endvidere sikrer reglerne, at de pågældende ikke kommer til at være uden social sikring på grund af betingelser om nationalitet eller bopæl i medlemsstaternes sociale sikringsordninger. Der er således ikke tale om harmonisering af de sociale sikringsordninger i medlemsstaterne.

Forordningens væsentligste principper omfatter ligebehandling og eksportabilitet af sociale sikringsydelser. Ligebehandlingen indebærer, at statsborgere fra andre medlemsstater nyder samme rettigheder og har samme pligter under de sociale sikringsordninger som landets egne borgere. Eksportabiliteten medfører, at en optjent ydelse skal udbetales til den berettigede uanset, hvor denne bor eller opholder sig inden for Fællesskabet. Endvidere gælder et sammenlægningsprincip, hvorefter forsikringsperioder (beskæftigelsesperioder eller bopælsperioder) fra andre medlemsstater kan anvendes til at opfylde krav om mindsteforsikringsperioder for at opnå ret til ydelser i en anden medlemsstat.

Der er fastsat en række særlige regler, som udmønter de ovennævnte principper i forhold til de forskellige sikringsordninger. I forordningens afsnit II, kapitel 1, findes regler, hvorefter det afgøres hvilken stats lovgivning, der finder anvendelse ved flytning mellem medlemsstaterne. Som hovedregel er det fastsat, at beskæftigelseslandets lovgivning finder anvendelse. I de følgende

¹ Rådets forordning (EØF) nr. 1408/71 om anvendelse af de sociale sikringsordninger på arbejdstagere, selvstændige erhvervsdrivende og deres familiemedlemmer, der flytter inden for Fællesskabet. EFT L 28 af 30. januar 1977 senest ændret ved Rådets forordning (EF) nr. 1606/98 af 29. juni 1998, EFT L 209/1 af 25. juli 1998 samt Rådets forordning nr. 307 af 8. februar 1999, EFT L 38/1 af 12. februar 1999.

kapitler i forordningen findes regler for udbetaling og beregning af de enkelte ydelser, som er:

- ydelser i anledning af sygdom og moderskab (sygehjælp og syge- og barselsdagpenge),
- ydelser ved invaliditet, herunder ydelser, der tager sigte på at bevare eller forbedre erhvervsevnen (pension og revalidering),
- ydelser ved alderdom (pension),
- ydelser til efterladte (pension),
- ydelser i anledning af arbejdsulykker og erhvervssygdomme,
- ydelser ved dødsfald (begravelseshjælp),
- ydelser ved arbejdsløshed og
- familieydelser.

Det er præciseret, at forordningens regler ikke finder anvendelse for forsorgsydelser, som tilkendes efter en skønsmæssig trangsvurdering, men finder anvendelse for en række nærmere angivne særlige ikke-bidragspligtige blandede ydelser, som kan udelukkes fra eksportabilitet. Hvad angår pensioner, skal det bemærkes, at disse optjenes og beregnes efter et særligt prorata-princip, således at pensionen fra den enkelte medlemsstat fastsættes i forhold til forsikringsperioderne (bopæls- eller beskæftigelsesperioder) i den enkelte medlemsstat.

Som følge af en righoldig praksis fra EF-Domstolen og udviklingen i medlemsstaternes ordninger, er forordningens regler blevet særdeles komplicerede og dermed vanskelige at administrere i praksis. På denne baggrund finder Kommissionen, at der er behov for at forenkle regelsættet betydeligt. Det fremsatte forslag om koordinering af de sociale sikringsordninger, er et forslag til en sådan forenkling.

Forenklingforslaget har været genstand for en teknisk gennemlæsning. Det finske, portugisiske, franske og svenske formandskab har alle udarbejdet en situationsrapport og har forelagt visse principielle spørgsmål for Rådet. Det har kun været muligt at opnå enighed om enkelte begrænsede elementer i forslaget.

2. Indhold

Formandskabets foreliggende forslag til parametre tager udgangspunkt i forenklingforslaget, men er ikke helt så vidtgående. Det foreslår ikke egentlige retsregler, man fastsætter overordnede principper for det videre arbejde. De kommende formandskaber skal herefter udmønte principperne i et egentligt forslag til retsregler.

De generelle parametre (parameter nr. 1 – 7) tager udgangspunkt i et behov for modernisering af forordningens bestemmelser og de administrative procedurer. Dette kan ske dels ved en forenkling af bestemmelserne og dels ved en egentlig reform. En reform af forordningen vil indebære, at dens personkreds udvides med ikke-erhvervsaktive statsborgere i en medlemsstat og med tredjelandsstatsborgere. Da det ikke er realistisk at opnå enighed om denne reform, foreslår formandskabet, at der arbejdes mod en kompromisløsning for så vidt angår udvidelse af personkredsen med ikke-erhvervsaktive, således at

der tages hensyn til de særlige forhold for bopælsbaserede ordninger, og at udvidelsen med tredjelandstatsborgere drøftes sideløbende hermed.

s. 21/78

Formandskabet har derfor stillet forslag til et generelt parameter, hvorefter personkredsen i Rådsforordning nr. 1408/71 udvides til også at omfatte tredjelandstatsborgere. Dette forslag er nu fremlagt med hjemmel i TEF artikel 63, stk. 4. Ifølge artikel 1 i Protokollen om Danmarks stilling, der knytter sig til Amsterdamtraktaten, deltager Danmark imidlertid ikke i Rådets vedtagelse af foranstaltninger, der foreslås i henhold til afsnit IV i EF-Traktaten, og ifølge Protokollens art. 2 er ingen af de foranstaltninger, der er vedtaget i henhold til dette afsnit, bindende for eller finder anvendelse i Danmark.

Herudover bør det nævnes, at de generelle parametre går ud på at bevare den gældende retstilstand og principper med følgende to ændringer:

- Forordningens anvendelsesområde udvides med efterlønsordninger, således at efterløn kan udbetales uanset hvor modtageren bor eller opholder sig inden for Fællesskabet, og
- der formuleres en generel hovedregel, hvorefter forhold eller begivenheder indtrådt på en anden medlemsstats område skal have samme retsvirkning som forhold eller begivenheder indtrådt på den kompetente stats område.

Endelig indgår det som et generelt princip for samtlige parametre, at ændringerne skal føre til forenkling af procedureerne for de vandrede arbejdstagere og for de institutioner i medlemsstaterne, som skal administrere reglerne.

Forslaget indeholder nogle forslag til særlige parametre, som gengiver visse elementer i forenklingsforslaget enkeltvis.

Bestemmelserne omfattet af de særlige parametre skal alle reguleres på baggrund af de generelle parametre, herunder forslaget om udvidelse af forordningens personkreds til at omfatte ikke-erhvervsaktive og udvidelsen til tredjelandstatsborgere.

Forslaget til parameter for reglerne om *sygehjælp* (særlig parameter 8) indeholder to forslag til ændrede regler:

- at mellemstatslig refusion af udgifter til sygehjælpsydelse foretages enten ved refusion af faktiske udgifter eller på grundlag af faste beløb for de medlemsstater, hvis retlige/administrative strukturer indebærer, at refusion på grundlag af faktiske udgifter er uhensigtsmæssig. Medlemsstaterne kan dog fortsat indgå andre aftaler f.eks. om afkald på refusion. Forslaget ændrer alene de gældende regler ved at fastlægge, at anvendelse af refusion på grundlag af faste beløb skal være særligt begrundet;
- at pensionerede grænsearbejdere skal kunne fortsætte en påbegyndt behandling i den tidligere beskæftigelsesstat. Efter gældende regler kan pensionerede grænsearbejdere alene bevare retten til sygehjælp i den tidligere beskæftigelsesstat, hvis de berørte medlemsstater har indgået en aftale herom.

Endvidere foreslås det, at der skal udarbejdes regler for en velafbalanceret mellemstatslig fordeling af sygehjælpsudgifter vedr. pensionister, der bor i en anden stat end den, hvorfra der modtages pension.

Endelig skal der foretages en vurdering af EF-Domstolens praksis vedrørende princippet om fri udveksling af varer og tjenesteydelser for så vidt angår ydelser fra sundhedsvæsenet i relation til EF-reglerne om koordinering af sociale sikringsydelser.

Det foreslås, at de gældende regler på *pensions- og arbejdsskadeforsikringsområdet* samt begravelseshjælp, arbejdsulykker og erhvervssygdomme oprettholdes, men forenkles (særlig parameter 9).

I forenklingsforslaget har Kommissionen foreslået at ophæve en særlig beregningsregel ved beregning af pension ved invaliditet fra visse medlemsstater. Den særlige beregningsmetode anvendes ikke af Danmark og har således ikke betydning for administrationen af reglerne i Danmark.

Særlig parameter 10 indeholder tre konkrete forslag til principper for regulering af reglerne om *ydelser ved arbejdsløshed*:

- selvstændige erhvervsdrivende bliver omfattet af forordningens regler om ydelser ved arbejdsløshed,
- perioden, hvorefter en arbejdsløs kan modtage dagpenge i forbindelse med arbejdssøgning i en anden medlemsstat, fastsættes til "mindst tre måneder", som et kompromis,
- dagpenge udbetales af den kompetente stat, når en ledig søger arbejde i en anden medlemsstat, hvilket ændrer eksisterende procedurer, hvorefter dagpenge udbetales i opholdsstaten på vegne af den kompetente stat.

Endelig fastsætter parameter 10 nogle principper for fastsættelsen af regler for, hvilken stat der skal udbetale ydelser til arbejdsløse grænsearbejdere. Hovedmålene er således at sørge for, at den arbejdsløse sikres den bedst mulige integration på arbejdsmarkedene, at sikre den arbejdsløse social beskyttelse, at tage hensyn til de finansielle aspekter samt sikre en effektiv kontrol.

I særlig parameter 11 foreslås det, at de gældende regler for udbetaling af *familieydelser* opretholdes, men at reglerne for udbetaling af ydelser til forskellige persongrupper sammenskrives. Der er ikke redegjort nærmere for, hvordan reglerne for udbetaling af familieydelser til pensionister, herunder pensionister med flere pensioner, skal affattes.

Parameteret tilsidesætter således forslaget i forenklingsforslaget, hvorefter familieydelser udbetales af den medlemsstat, som udbetaler den højeste ydelser, hvorefter den anden berørte medlemsstat refunderer halvdelen.

I særlig parameter 12 vedr. *overgangsbestemmelser* fastslås det, at ingen person må miste en gunstigere ret efter de gældende bestemmelser som følge af ikrafttræden af de forenklede bestemmelser.

3. Danske regler

Gennemførelse af formandskabets forslag til parametre vil ikke indebære ændringer i dansk lovgivning.

4. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

I formandskabets forslag til parametre redegøres der ikke for forslaget overensstemmelse med nærheds- og proportionalitetsprincippet.

Forslaget er fremsat med henblik på at afløse Rådets forordning (EØF) nr. 1408/71 om koordinering af medlemsstaternes sociale sikringsordninger. Reglerne udgør et nødvendigt supplement til den fri bevægelighed, som pr. definition er grænseoverskridende. EU-regulering er derfor nødvendig og i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

5. Høring

Formandskabets udkast til parametre har været til drøftelse og skriftlig høring i Specialudvalget for Arbejdsmarkedet og sociale forhold, senest ved skriftlig høring den 15. november 2001 i forbindelse med parameter om udvidelse af pensionerede grænsearbejderes sygehjælpsrettigheder i den tidligere beskæftigelsesstat.

Det er DA's vurdering, at de fremlagte foreløbige parametre forekommer at bygge på de samme forudsætninger som det eksisterende koordinationsstat. Dette er imidlertid efter DA's opfattelse ikke tilstrækkeligt. Fællesskabet bør være mere ambitiøst og DA frygter, at der ved en forhandlingsrunde atter vil mangle reel vilje til at skabe et europæisk arbejdsmarked.

Efter DA's vurdering er det absolut nødvendigt, at det europæiske fællesskab får skabt rammer, der reelt kan fremme mobiliteten tværs over landegrænserne. Heri er koordinationsreglerne overordentligt vigtige. Dette behov skal ikke alene ses i lyset af den forestående udvidelse, men også som led i virkeliggørelsen af et virkeligt europæisk arbejdsmarked.

Efter DA's opfattelse er bl.a. den relativt lave mobilitet et udtryk for, at de eksisterende rammer ikke er tilstrækkelige. Det er utilfredsstillende, at det reelt er EF-Domstolen, der er drivkraften i udviklingen af den europæiske integration på dette område og ikke det politiske system.

DA mener, at det er nødvendigt at starte overvejelser i medlemsstaterne om at fjerne mange af de systemmæssige forskelle, således at systemerne dels er rustede til at kunne klare kravene med en bevægelig arbejdsstyrke og dels mindsker koordinationsreglernes rolle. Koordinationsreglerne er således efter DA's opfattelse ikke tilstrækkelige.

DA finder, at der bør ske en større grad af samordning og tilnærmelse af medlemsstaternes forskellige ydelser og systemer, og at alle erhvervede rettigheder skal kunne medtages over landegrænserne. DA finder, at det i den forbindelse er overordentligt vigtigt, at tredjelandes statsborgere med lovligt ophold i fællesskabet behandles på lige fod med fællesskabets egne statsborgere. Det er ligeledes overordentligt vigtigt, at reglerne reelt gøres enklere og dermed mere brugervenlige for både lønmodtager og virksomheder.

KL vurderer, at de præsenterede principper kan fortolkes bredt og derfor ikke giver noget detaljeret billede af, hvad der kan lægges ind under dem. Efter KL's opfattelser er det problematisk, at Kommissionens forslag ikke vil medføre den ønskede regelforenkling, men snarere vil indebære en udvidelse af regelsættet. KL peger på, at der er en række væsentlige udgifter gemt i denne udvidelse. KL tager - som tidligere - kraftigt forbehold over for de økonomiske og administrative konsekvenser den foreslåede ændring af regelsættet vil medføre. KL henstiller til, at merudgifter behandles i forhold til DUT-reglerne om kompensation for kommunale udgifter afledt af EU-forordningen.

Amtsrådsforeningen kan tilslutte sig at der findes en pragmatisk løsning på spørgsmålet om pensionerede grænsearbejderes ret til sygehjælp i den tidlige beskæftigelsesstat. Tilslutningen er dog under det klare forbehold, at eventuelle økonomiske merudgifter for amterne på grund af den foreslåede ændring vil blive behandlet i forhold til DUT - reglerne om kompensation for kommunale/amtskommunale udgifter afledt af EF - forordningen.

6. Tidligere forlæggelse

Kommissionens forenklingsforslag har været forelagt Regeringens Udenrigspolitiske Udvalg og Folketingets Europaudvalg forud for rådsmøderne den 29. november 1999, den 6. juni 2000 og den 11. juni 2001. Forslaget har alene været forelagt til orientering.

Formandskabets tidligere forslag til parametre har været forelagt Regeringens Udenrigspolitiske Udvalg og Folketingets Europaudvalg forud for Rådsmødet den 8. oktober 2001 til orientering.

7. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Det er generelt vanskeligt at forudse de statsfinansielle konsekvenser af forslaget, idet de berørte persongruppers nuværende og fremtidige vandringmønstre er meget vanskelige at forudsige.

Forslaget om at bestemmelseme i Rådsforordning nr. 1408/71 skal udvides til at finde anvendelse på tredjelandstatsborgere, vil ikke få statsfinansielle konsekvenser, når dette sker med hjemmel i TEF artikel 63, stk. 4, som ikke er bindende for Danmark på grund af det danske forbehold på området for retlige og indre anliggender.

Det er vanskeligt at forudse de statsfinansielle konsekvenser af udvidelse af personkredsen med ikke-erhvervsaktive, da det ikke er muligt at forudse, hvor mange ikke-erhvervsaktive fra andre medlemsstater der vil anmode om social pension fra Danmark.

Det har tidligere været skønnet, at Kommissionens forslag ville indebære betydelige statsfinansielle konsekvenser. Dette skyldes, at forslaget omfattede dels en udvidelse af personkredsen med tredjelandstatsborgere og dels med ikke-erhvervsaktive uden adgang til at indføre begrænsninger i de universelle, skattefinansierede ordninger for denne gruppe. Det var skønnet, at et vist antal tredjelandstatsborgere ville være ikke-erhvervsaktive, således at det ville kunne få betydning for de statsfinansielle konsekvenser af forslaget. Henset til, at der efter det foreliggende forslag tages hensyn til de lande, der har bo-

pælsbaserede sociale sikringssystemer, skønnes det nu, at de statsfinansielle konsekvenser vil blive begrænsede.

s. 25/78

Forslaget vil næsten udelukkende få betydning for udgifterne til social pension. Efter gældende regler er retten til pension betinget af, at ansøgeren har været omfattet af lovgivningen om ATP, Arbejdsmarkedets Tillægspension som arbejdstager eller har været omfattet af lovgivningen om dagpenge ved sygdom som selvstændig erhvervsdrivende. Pensionen beregnes ikke i forhold til beskæftigelsesperiodens varighed, men alene i forhold til ansøgerens bopælsperioder i Danmark. Beskæftigelsen har således alene betydning som en formel betingelse for at åbne ret til at optjene ret til social pension i bopælsperioden. Beskæftigelsen har endvidere kun betydning for de personer, som ikke opfylder betingelsen om mindst 10 års bopæl i Danmark, som fremgår af lov om social pension.

Udvidelsen af personkredsen med ikke-erhvervsaktive vil således få betydning for personer, som ikke opfylder betingelserne i lov om social pension om dansk statsborgerskab eller bopæl i Danmark i mindst 10 år mellem det fyldte 15. og det fyldte 65. år, heraf mindst fem år umiddelbart inden det tidspunkt, hvorfra pensionen ydes, som er statsborgere i en EU-medlemsstat eller et EØS-land, som ikke er statsborgere i et nordisk land og bosiddende i et nordisk land², som ikke har været omfattet af lov om ATP i en periode som arbejdstager eller, som ikke har udøvet selvstændig erhvervsvirksomhed i Danmark.

Forslaget om udbetaling af efterløn til personer med bopæl i en anden medlemsstat eller et andet EØS-land vil ikke i sig selv have lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser, da efterløn allerede efter dansk lovgivning kan udbetales inden for EU/EØS. Der må imidlertid påregnes visse statsfinansielle merudgifter til dækning af udgifter til sygehjælp til efterlønsmodtagere med bopæl i en anden medlemsstat, i det omfang det ikke er muligt at indgå mellemstatslige aftaler om afkald på refusion af disse udgifter.

For så vidt angår de særlige parametre er det vanskeligt at forudse i hvilket omfang en udvidelse af pensionerede grænsearbejderes sygehjælpsrettigheder og en ændring af den mellemstatslige refusion af udgifter til sygehjælp, primært til pensionister, vil ændre de statsfinansielle udgifter til sygehjælp. Forslaget om ændrede mellemstatslige refusionsregler kan dog føre til øgede primært statslige administrationsudgifter.

Det skønnes, at forslaget ifølge hvilket en arbejdsløs grænsearbejder modtager ydelser efter beskæftigelsesstatens lovgivning (selv i tilfælde hvor den arbejdsløse stiller sig til rådighed i bopælsstaten) vil medføre en merudgift. Forslaget vil dog ikke kræve lovændringer. Imidlertid vil man skulle tilpasse bekendtgørelsen om rådighed.

² Efter reglerne i Nordisk Konvention om Social Tryghed har statsborgere i et nordisk land ret til at modtage pension fra et andet nordisk land uanset om de har været beskæftiget i det pågældende land.

Da forslaget om familieydelse er meget generelt, er det vanskeligt at skønne, om det vil medføre merudgifter. Da det i væsentlig grad er i overensstemmelse med de eksisterende regler, vil det ikke umiddelbart medføre merudgifter.

s. 26/78

8. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Det er ikke muligt at forudsige, hvorledes forslaget eventuelt vil påvirke mobiliteten i positiv retning, men som nævnt under punkt 9 må der forudses visse offentlige merudgifter.

Dagsordenens punkt 4:

Udkast til Rådets afgørelse om Det Europæiske Handicapår 2003, - Vedtagelse

1. Baggrund

Kommissionen vedtog på sit møde den 5. juni 2001 et forslag til Rådets afgørelse om Det Europæiske Handicapår 2003 (KOM (2001)271 endelig).

Kommissionen begrundet bl.a. sit forslag i Rådets resolution af 20. december 1996 om lige muligheder for mennesker med handicap og i Rådets resolution af 17. juni 1999 om lige beskæftigelsesmuligheder for mennesker med handicap bekræftedes handicappedes ret til lige adgang til økonomiske og sociale muligheder som en grundlæggende menneskeret.

Der henvises endvidere til konklusionerne fra Det Europæiske Råds møde i Lissabon den 23.-24. marts 2000, hvori medlemsstaterne opfordres til at fastlægge prioriterede foranstaltninger overfor særlige grupper, herunder handicappede, med henblik på at forebygge social udstødelse inden for beskæftigelse, uddannelse, sundhed, bolig mv.

I den Europæiske social- og arbejdsmarkedspolitiske dagsorden, der blev vedtaget på det Europæiske Råds møde i Nice den 7.-9. december 2000, hed det, at Den Europæiske Union skulle udvikle alle foranstaltninger til sikring af en bedre integration af handicappede i alle områder af samfundslivet, ikke mindst i forbindelse med Det Europæiske Handicapår 2003.

De generelle rammebestemmelser om ligebehandling med hensyn til beskæftigelse og erhverv er fastlagt i Rådets direktiv 2000/78/EF og Fællesskabets handlingsprogram til bekæmpelse af forskelsbehandling iværksat ved Rådets afgørelse 2000/750/EF som skal støtte indsatsen på fællesskabsplan og i medlemsstaterne med hensyn til at ændre praksis og holdninger ved at aktivere de berørte aktører og fremme udveksling af oplysninger og god praksis.

Ifølge Kommissionens meddelelse af 12. maj 2001 "På vej mod et Europa uden barrierer for handicappede" er handicappolitik de senere år blevet anskuet i et perspektiv, hvor der i højere grad end tidligere er blevet fokuseret på den handicappedes muligheder for at deltage i samfunds- og arbejdslivet og på respekten for menneskerettigheder. Denne anerkendelse er kommet til udtryk i juridisk form i form af lovgivning mod diskriminering. Kommissionen anser imidlertid holdningsbarrierer og manglende oplysning om handicap for at være den primære årsag til arbejdsmarkedets udelukkelse af handicappede. Det Europæiske Handicapår skal derfor skabe holdningsændringer og øget forståelse for og bevidstgørelse om handicappedes rettigheder og potentialer og således bidrage til, at handicappede lettere integreres som ligeværdige samfundsborgere.

Holdningsændringen skal primært ske gennem en indsats på medlemsstatsplan suppleret med en samordnet indsats på europæisk plan. Endvidere sigtes der på, at indsatsen sker gennem partnerskaber mellem myndigheder, erhvervslivet, fagbevægelsen, frivillige organisationer samt de handicappede og deres familier.

Forslaget har hjemmel i TEF art. 13 og kan vedtages med enstemmighed efter høring af Europa-Parlamentet.

s. 28/78

2. Indhold

Til programmets gennemførelse foreslår Kommissionen et budget på 12 mio. EUR, og at aktioner til forberedelse af starten på Det Europæiske Handicapår kan finansieres fra den 1. januar 2002.

Målene for Det Europæiske Handicapår er følgende:

- at skabe forståelse for handicappedes ret til beskyttelse mod forskelsbehandling og til fuldt ud og på lige fod med andre at nyde deres rettigheder som fastlagt bl.a. i bestemmelserne i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder,
- at tilskynde til overvejelser og debat om hvilke foranstaltninger, der er nødvendige for at fremme lige muligheder for handicappede i Europa,
- at fremme udveksling af erfaringer om god praksis og effektive strategier, som er udformet på lokalt, nationalt og europæisk plan,
- at styrke samarbejdet mellem alle aktører (myndigheder, den private sektor, samfundsgrupper, frivillige organisationer, handicappede og deres familier),
- at fremme de handicappedes positive bidrag til samfundet som helhed og skabe et positivt miljø med plads for alle, hvor mangfoldighed betragtes som en gevinst,
- at få folk til at indse, at handicappede ikke udgør en ensartet gruppe, og at handicappede diskrimineres i mange henseender.

Aktionerne omfatter udformning af eller støtte til følgende:

- tilrettelæggelse af møder og arrangementer, herunder konferencer til markering af handicapårets begyndelse og afslutning,
- informations- og pr-kampagner,
- samarbejde med medierne,
- undersøgelser og rapporter,
- informationstiltag og formidling af eksempler på god praksis,
- uddeling af priser og afholdelse af konkurrencer,
- finansiel støtte til initiativer på tværnationalt, nationalt, regionalt og lokalt plan, som bidrager til realiseringen af det Europæiske Handicapårs mål.

Medlemsstaterne har ansvaret for koordineringen og gennemførelsen af aktioner på nationalt plan, bl.a. ved projektudvælgelsen. Med henblik herpå skal medlemsstaterne oprette eller udpege et nationalt koordineringsorgan eller tilsvarende nationalt organ, som skal stå for organiseringen af medlemsstatens deltagelse af Det Europæiske Handicapår. Med henblik på gennemførelsen af handicapårets mål gennem en indsats baseret på partnerskaber foreslås, at der tages udgangspunkt i medlemsstaternes erfaringer med etablering af diverse fora og enheder, der inddrager alle relevante aktører.

Kommissionen fastsætter, hvilke globaltilskud, der skal tildeles som støtte til aktioner på nationalt, regionalt og lokalt niveau. Globaltilskudene tildeles kun offentligretslige organer eller organer, der udfører offentlige tjenesteydelser. Aktioner af EU dækkende karakter kan støttes med op til 80 pct. Aktioner af lokal, regional, national eller tværnational karakter kan samfinansieres med

op til 50 pct. af de samlede omkostninger. Udmøntning af bevillinger kan ske fra januar 2002.

s. 29/78

Kommissionen skal gennemføre fællesskabsforanstaltningerne og skal i den forbindelse bistås af et rådgivende udvalg bestående af repræsentanter for medlemslandene. Kommissionen forelægger inden 31. december 2004 en rapport om gennemførelsen af resultaterne samt den samlede evaluering af aktionerne.

Handicapåret vil være i tråd med og supplere andre EU foranstaltninger i indsatsen for at bekæmpe fattigdom og social udstødelse og fremme menneskerettigheder, uddannelse og ligestilling mellem kønnene. Kommissionen vil desuden tilstræbe at lade handicapaspektet indgå i alle relevante arrangementer på europæisk plan, der finder sted i løbet af handicapåret.

Kommissionen foreslår, at programmet gøres åbent for ansøgerlande og EFTA/EØS lande.

3. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Kommissionen nævner i forslaget, at det grundlæggende ansvar for at give de handicappede lige muligheder påhviler medlemsstaterne. Kommissionen skriver i sin begrundelse, at målene for handicapåret, der tager sigte på at skabe forståelse på EU-plan for handicappedes rettigheder, ikke i tilstrækkelig grad kan opfyldes af medlemsstaterne selv, blandt andet på grund af emnets EU dækkende dimension og behovet for multilaterale partnerskaber, tværnational udveksling af information og formidling af god praksis. Afgørelsen begrænser sig til det minimum, der er nødvendigt for at nå disse mål.

4. Høring

Forslaget har været til skriftlig høring i EF-Specialudvalget for Arbejdsmarkedet og Sociale Forhold.

De samvirkende invalideorganisationer (DSI) finder det meget tilfredsstillende, at det anerkendes, at mennesker med handicap ikke har samme betingelser som andre, og at dette søges ændret. DSI finder det også tilfredsstillende, at Kommissionen anlægger et bredt samfundssyn på de muligheder, som mennesker med handicap bør have.

DSI savner et mål nr. 7, der fokuserer mere på forslag om iværksættelse af konkrete handlinger/initiativer/forsøg mv., der fremmer livsmulighederne for mennesker med handicap, idet DSI mener, at der er behov for sådanne konkrete initiativer.

DSI vurderer, at f.eks. uddeling af priser og afholdelse af konkurrencer ikke nødvendigvis sikrer de ønskede resultater. Hertil kommer, at DSI ikke vurderer fælles europæiske mediekampanjer som det bedste middel til generel bearbejdning af holdninger hos den europæiske befolkning. DSI finder således ikke de foreslåede aktioner tilstrækkelige til at sikre forbedringer på lang sigt.

DSI er glad for, at en af de konkrete anbefalinger fokuserer på behovet for en formulering eller ajourføring af en langsigtet politik i tråd med principperne om ligestilling som samfundsborgere, som kan være udgangspunkt for

overordnede målsætninger og væsentlige principper og udgøre handicapårets referenceramme på nationalt plan. Det er dog DSI's vurdering, at en langsigtet politik rækker langt længere end blot år 2003.

Det er endvidere DSI's vurdering, at et europæisk budget på kun 12 millioner EUR er utilstrækkeligt. Det understreges blandt andet af, at der heraf skal bruges ressourcer i 2002 og 2004 til hhv. igangsætning og evaluering. I den forbindelse er det vigtigt, at der afsættes økonomiske ressourcer, som er øremærket til de nationale handicaporganisationers indsats i forbindelse med Handicapåret.

DSI finder det relevant, at forslaget også forholder sig til ansøgerlandene og EFTA/EØS-landene, som bør opfordres til at overveje ligeledes at forpligte sig til aktivt at bakke op om handicapåret. Det er DSI's vurdering, at der bør afsættes særlige og tilstrækkelige økonomiske ressourcer hertil.

DSI beklager, at forslaget ikke forholder sig til det faktum, at Det Europæiske Fællesskab i sin støtte og handlinger har stor betydning for, hvordan udviklingen i lande uden for EU foregår. DSI mener, at EU bør anerkende, at EU's udviklingsstøtte til Den Tredje Verden i langt højere grad, end det er erkendt i dag, bør fokuseres og anvendes strategisk på at forbedre levevilkårene for mennesker med handicap.

Amtsrådsforeningen har til Kommissionens forslag, afsnit 4, hvori der stilles forslag om, at der tages udgangspunkt i medlemsstaternes erfaringer med etablering af diverse fora og enheder, bemærket, at det for så vidt angår oprettelsen af en *taskforce*, et *nationalt forum*, *partnerskaber* mv. samt opbygningen af et *omfattende vidensgrundlag* bør sikres, at det af forslagets tekst eksplicit fremgår, at det lokale og regionale politiske niveau søges inddraget. Dette begrundes i, at det i et land med så udpræget decentralisering er de lokale og regionale myndigheder, der besidder den nødvendige viden, ekspertise og erfaring i arbejdet med handicappede.

Dansk Arbejdsgiverforening er af den opfattelse, at iværksættelse af kampanjer ikke er en effektiv måde at skabe større rummelighed i forhold til arbejdsmarkedet. Spørgsmålet om handicappede på arbejdsmarkedet løses i dag på den enkelte virksomhed uden brug af tvangs- eller kvotelignende ordninger, og denne model bør efter DA's opfattelse fortsætte.

Det Centrale Handicapråd finder, at det er relevant at udpege et europæisk handicapår, og at det er vigtigt, at året benyttes til at iværksætte nye og konkrete initiativer, som kan få positive konsekvenser for handicappede. Det Centrale Handicapråd finder det dog vigtigt, at der ikke blot bliver tale om centrale markeringer, men at det lokale og regionale niveau medinddrages. Det centrale Handicapråd stiller dog spørgsmålstejn ved, om konkurrencer og prisuddelinger er det bedste instrument i den sammenhæng. Endvidere lægges der vægt på, at der, som der lægges op til i forslaget, etableres de nødvendige fora, som kan udvikle en strategi for den danske indsats i handicapåret.

5. Tidligere forelæggelse

Forslaget har været forelagt Regeringens Udenrigspolitiske Udvalg og Folketingets Europaudvalg i forbindelse med Rådsmødet den 8. oktober 2001.

6. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser.

Afgørelsen har hverken lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

7. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Afgørelsen har ingen samfundsøkonomiske konsekvenser.

Dagsordenens punkt 5:**Opfølgning på Det Europæiske Råds møder i Lissabon, Stockholm og Göteborg: Strukturelle indikatorer***- Vedtagelse af rådskonklusioner***1. Baggrund**

På Det Europæiske Råds møde i Lissabon i marts 2000 blev det besluttet at opfordre Rådet og Kommissionen til at udvikle strukturelle indikatorer med henblik på at styrke overvågningen af strukturpolitikens virkninger. Kommissionen blev opfordret til at udarbejde en årlig synteserapport med strukturelle indikatorer for beskæftigelse, innovation, økonomiske reformer og social sammenhørighed.

Ecofin-rådet og Kommissionen blev enige om 35 indikatorer, som blev præsenteret i Kommissionens synteserapport til Det Europæiske Råds møde i Stockholm i marts 2001. Endvidere blev der efter ønske fra stats- og regeringscheferne udarbejdet en kort indikatorliste på 12 indikatorer med henblik på at fokusere debatten. Det Europæiske Råd i Stockholm besluttede at opfordre Rådet og Kommissionen til også at udvikle indikatorer for pasningsmuligheder for børn, kvaliteten i arbejdet og lønforskelle mellem mænd og kvinder.

På Det Europæiske Råds møde i Göteborg blev det yderligere besluttet, at Kommissionen skal evaluere gennemførelsen af strategien for bæredygtig udvikling i den årlige synteserapport på grundlag af en række overordnede indikatorer.

Kommissionen har dels arbejdet videre med at forbedre indikatorerne for de områder, der blev præsenteret i den første synteserapport, dels udvalgt en række indikatorer til at belyse de nye områder. Kommissionen har udvalgt 6 indikatorer inden for hvert af de 5 områder samt 5 baggrundsindikatorer for den økonomiske situation. Dermed opretholdes et antal på 35 indikatorer, som er:

Generel økonomisk baggrund: 1) BNP pr indbygger og vækstrate 2) arbejdsproduktivitet 3) arbejdsløshedsprocent 4) inflationsrate 5) enhedslønsmkostninger 6) offentlige saldo.

Beskæftigelse: 1) beskæftigelsesfrekvens, totalt og opdelt på køn, 2) beskæftigelsesfrekvens for ældre, 3) lønforskel efter køn, 4) beskatning af lavindkomster, 5) livslang læring og 6) arbejdsulykker.

Innovation og forskning: 1) offentlige udgifter til uddannelse, 2) FoU-udgifter, 3) internetadgang, 4) doktorgrader inden for naturvidenskab mv., 5) patenter og 6) venturekapital.

Økonomiske reformer: 1) relative priser, 2) priser i netværksindustrier, 3) markedsstrukturen i netværksindustrier, 4) offentlige indkøb, 5) statsstøtte og 6) kapitaltilførsel fra aktiemarkedene.

Social sammenhørighed: 1) indkomstfordeling, 2) andel under "fattigdomsgrænsen", 3) varighed af fattigdom/lavindkomst, 4) regional samhørighed, 5) andel unge, der kun har grunduddannelse og 6) langtidsarbejdsløshed.

Bæredygtig udvikling: 1) udledning af drivhusgasser, 2) energiintensitet, 3) transportmængde, 4) transportformer, 5) luftkvalitet i byerne og 6) affald.

Endvidere omtales en række indikatorer, som skal udvikles, herunder indikatorer for lønforskelle, kvalitet i arbejdet, marginale skattesatser, børnepassningsfaciliteter, e-handel, IKT-investeringer, overlevelsesserater for virksomheder, biodiversitet og farligt affald.

2. Indhold

Udkast til rådskonklusioner foreligger ikke. Beskæftigelseskomiteen, EMCO, har udarbejdet "Opinion of the Employment Committee", der forventes anvendt til Rådskonklusionerne om strukturelle indikatorer. På det sociale område har SPC foreslået 10 primære indikatorer til Det Europæiske Råds møde i Laeken.

EMCO's udtalelse lægger vægt på, at de strukturelle indikatorer skal bidrage til at måle fremskrift med hensyn til de overordnede mål, der er fastlagt af Det Europæiske Råd. For at fokusere debatten bør anvendes et begrænset antal indikatorer i den årlige synstese-rapport. Der bør være konsistens mellem disse indikatorer og andre anvendt i forskellige processer, herunder Luxembourg-processen. Der må foretages en effektiv koordination.

EMCO støtter de foreslåede nye indikatorer vedrørende lønforskel mellem mænd og kvinder samt om arbejdsulykker og betoner behovet for videreudvikling af særlig lønindikatoren.

3. Danske regler

Der er ingen tilsvarende danske regler.

4. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Indikatorerne kan bidrage til at styrke samordningen af medlemslandenes økonomiske politikker, som er de enkelte landes ansvar, inden for rammerne af traktaten, herunder de overordnede økonomisk-politiske retningslinier.

5. Høring

EF-Specialudvalget for Arbejdsmarkedet og Sociale forhold har ikke været hørt, da udkast til rådskonklusioner ikke har været udarbejdet. Kommissionens meddelelse om strukturelle indikatorer er blevet udsendt til EF-Specialudvalget til orientering.

6. Tidligere forelæggelse

Den første rapport om strukturelle indikatorer blev forelagt for Folketingets Europaudvalg den 3. november 2000.

7. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Udtalelsen har ikke i sig selv lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser.

8. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Udtalelsen har ikke i sig selv samfundsøkonomiske konsekvenser.

Dagsordenens punkt 6:**Beskæftigelsespakken, "Efterårspakken 2001".**

- 1. Fællesrapport 2001**
- *Vedtagelse*
- 2. Forslag til retningslinier for beskæftigelse 2002**
- *Politisk enighed*
- 3. Henstillinger til medlemslandene om implementering af deres beskæftigelsespolitik 2002**
- *Politisk enighed*

1. Baggrund

Fællesrapporten (KOM(2001) 438 endelig) har hjemmel i Amsterdamtraktaten art. 128(5), retningslinierne for beskæftigelse (KOM(2001)511 og ændringsforslag KOM(2001) 669 endelig) har hjemmel i Amsterdamtraktaten art.128(2) og henstillingerne til medlemslandene (KOM (2001)512) har hjemmel i Amsterdamtraktaten art. 128(4).

Udkast til Fællesrapport 2001 giver på baggrund af de 15 medlemslandes implementeringsrapporter (NAP'er, nationale handlingsplaner for beskæftigelse) en overordnet såvel som individuel vurdering af i hvilket omfang, at landene har implementeret retningslinierne for beskæftigelse for 2001 og taget Rådets henstillinger for 2001 til efterretning i den nationale politik. Derudover indeholder rapporten, der fremsendes til Det Europæiske Råd i december, en status for den overordnede beskæftigelsessituation i EU.

Forslag til retningslinier for beskæftigelse 2002 og henstillinger til medlemslandene 2002 fremlægges af Kommissionen på baggrund af

- analyserne i udkast til Fællesrapport 2001,
- analyser af den makroøkonomiske udvikling,
- de overordnede økonomisk politiske retningslinier, Amsterdamtraktaten art. 126, og
- Det Europæiske Råds konklusioner.

2. Indhold**- Fællesrapporten 2001**

Rapporten lægger vægt på, at år 2000 har været et godt år for beskæftigelsen, idet der er skabt tre mill. nye job, og ledigheden er reduceret til 8.3 pct., så at den ligger på niveau med ledigheden i begyndelsen af 1990'erne.

Ifølge rapporten er resultaterne af strukturreformerne på arbejdsmarkedet begyndt at vise sig. Der er stigende beskæftigelsesintensitet bl.a. i high-tech og vidensintensive sektorer. Der er fortsat strukturelle udfordringer fx. ungdomsledigheden og den lave beskæftigelsesfrekvens for ældre arbejdstagere. Rapporten påpeger, at balancen i landenes politik fortsat er præget af stærkere indsats på retningslinierne vedrørende beskæftigelses- og iværksætterfremme end på retningslinierne vedrørende virksomhedernes og de ansattes tilpasningsgevn og kønsligestillingen. Rapporten peger endvidere på udeståender mht. fastlæggelse af nationale mål bl.a. vedrørende beskæftigelsesfrekvenser og anvendelse af tilvæksten i indikatorer.

Danmark får altovervejende en positiv omtale. Den danske indsats til fremme af arbejdsudbudet såvel som den valgte strategi over for udfordringerne på det

lange sigt vurderes begge positivt. Det fremhæves, at det danske policy-mix er fordelt ud på alle fire søjler (forbedring af beskæftigelsesevne, fremme af iværksætterkultur, fremme af virksomhedernes og de ansattes tilpasningsevne samt fremme af kønsligestilling). Der konstateres positive resultater af de igangværende reformer, herunder skatte-, orlovs- og efterlønsreformer. Det bemærkes, at selvom tilgangen til langtidsledighed er lav, så er indfasning af handlingsplaner til ledige inden henholdsvis 6 måneders ledighed (unge) og 12 måneders ledighed (voksne) forsinket.

Rapporten fremhæver, at Danmarks hovedudfordring er fremme af både kvalitet og kvantitet i arbejdsudbudet. Der er behov for fortsat at følge og vurdere de iværksatte reformer.

- Henstillinger 2002

I forslaget til henstillinger fremhæves det, at selvom landene generelt har reageret konstruktivt på henstillingerne for 2001, så afspejler reaktionerne forskellige implementeringsstadier og efterlevelse af den europæiske beskæftigelsesstrategi. På baggrund af eksaminationen af NAP'erne foreslås i alt 57 henstillinger, tilsvarende niveauet for 2001 og med samme fordeling på lande, idet Danmark dog reelt får een henstilling mindre end i 2001.

De danske tilbagetrækningsreformer, herunder efterlønsreformen, orlovsreformer og reformerne på ligestillingsområdet (ligestillingsloven mv.) har medført, at to af de tre danske henstillinger fra 2001, nemlig henstilling nr. 2 ("overvågning af efterløns- og orlovsordningerne i betragtning af behovet for at øge arbejdskraftudbudet") og henstilling nr. 3 ("fortsætte indsatsen for at udvikle en strategi, som på effektiv måde tager højde for ligestillingsaspektet og en sammenhængende strategi til nedbringelse af det nuværende omfang af kønsopdeling på arbejdsmarkedet") er blevet slettet.

De to henstillinger til Danmark for 2002 er henstilling nr.1 fra 2001 vedrørende skattetryk og marginalskat og en ny henstilling nr. 2, der fortsat vedrører arbejdsudbudet, men nu med fokus på det rummelige arbejdsmarked og integration af immigranter ("fremme incitamentet for at tilskynde flere til at gå i beskæftigelse, særlig ved videreudvikling af det rummelige arbejdsmarked og forøget indsats for integration af immigranter").

- Retningslinier for beskæftigelsen 2002

Den horisontale retningslinie A er styrket derved, at Det Europæiske Råds målsætning for beskæftigelsefrekvensen for 2005 og 2010 (samlet beskæftigelsefrekvens for EU i gennemsnit på 70 pct.) er indsat. På baggrund af Det Europæiske Råd i Stockholm er der indarbejdet en generel målsætning om kvalitet i arbejdet, som er indlagt i den ny horisontale retningslinie B. Grundlaget er Kommissionens meddelelse (KOM(2001)313) af 20.juni 2001. Samtidig er der indføjet referencer til kvalitetsaspektet i retningslinierne 3, 7, 10, 11 og 13. Endelig er foretaget ændringer for at styrke fremme af mobilitet og ikke mindst identifikation og udvikling af indikatorer, der skal beskrive udviklingen i løngabet mellem mænd og kvinder (retningslinie 17).

3. Danske regler

Der findes ingen tilsvarende danske regler.

4. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Beskæftigelsespakken ("Efterårspakken") er en del af den samordnede strategi for beskæftigelse, der sigter på at udnytte de gevinster, der er ved at samordne og koordinere medlemslandenes økonomiske politikker, som inden for rammerne af de overordnede økonomiske retningslinier og stabilitets- og vækstpagten er de enkelte landes ansvar.

5. Høring

Beskæftigelsespakken har været behandlet i EF-Specialudvalget for arbejdsmarkedet og sociale forhold, hvor der var en generel positiv holdning til beskæftigelsespakken.

EF-Specialudvalget har desuden modtaget Kommissionens ændringsforslag til retningslinier COM(2001) 669 final af 9. november 2001 til orientering.

6. Tidligere forelæggelse

Beskæftigelsespakken har tidligere forud for Rådsmøde (beskæftigelses- og socialministre) den 8. oktober 2001 og forud for Rådsmøde (ECOFIN) 16. oktober 2001 været forelagt Regeringens Udenrigspolitiske Udvalg og Folketingets Europaudvalg til orientering.

7. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Beskæftigelsespakken ("Efterårspakken") har ikke i sig selv lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

8. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Beskæftigelsespakken ("Efterårspakken") er en del af den samordnede strategi for beskæftigelse, der sigter på at udnytte de gevinster, der er ved at samordne og koordinere medlemslandenes økonomiske politikker, som inden for rammerne af de overordnede økonomiske retningslinjer og stabilitets- og vækstpagten er de enkelte landes ansvar.

Dagsordenens punkt 7:

Indikatorer vedrørende kvalitet i arbejdet

- Vedtagelse af Rådskonklusioner

1. Baggrund

Kommissionen har den 20. juni 2001 fremlagt meddelelsen om "Beskæftigelse og socialpolitik: en ramme for investering i kvalitet" COM (2001) 313 final med baggrund i konklusionerne fra Det Europæiske Råd i Nice. Det hedder her (bilaget side 14):

"I den forbindelse (skal der tages) større hensyn til målene for bedre jobs og til strategiens betydning for væksten som et vigtigt element i bestræbelserne på at gøre det attraktivt at arbejde. En meddelelse fra Kommissionen i 2001 vil omhandle beskæftigelsespolitikens bidrag til kvaliteten i beskæftigelsen i alle dens aspekter (herunder arbejdsvilkår, sundhed og sikkerhed, lønforhold, ligestilling mellem kønnene, ligevægt mellem fleksibilitet og sikkerhed, sociale relationer)."

Det Europæiske Råd i Stockholm anmodede endvidere Rådet om sammen med Kommissionen at udarbejde kvantitative indikatorer vedrørende kvalitet i arbejdet med henblik på fremlæggelse af disse inden Det Europæiske Råds møde i Laeken. Beskæftigelseskomiteens (EMCO's) rapport indeholder forslag til indikatorer.

2. Indhold

Udkast til rådskonklusioner foreligger ikke. EMCO har udarbejdet en rapport vedrørende indikatorer for kvalitet i arbejdet, der forventes anvendt til Rådskonklusioner.

Kommissionens meddelelse indeholder 10 dimensioner for kvalitet i arbejdet. EMCO's rapport indeholder forslag om 8 key-indikatorer, der kompletteres af 23 context indikatorer. Dertil kommer 9 yderligere context indikatorer, der forventes udviklet tidligt i 2002. En key-indikator vil blive anvendt til at måle fremskridt med gennemførelsen af beskæftigelsesstrategien og relaterer sig derfor til målsætningerne i retningslinierne for beskæftigelse. En context indikator vil blive anvendt til støtte for analyser i Fællesrapporten af de nationale handlingsplaner for beskæftigelse. Det hidtidige arbejde med indikatorer viser, at der er tale om en udviklingsproces, hvor ikke mindst udvikling omkring målsætninger og datamuligheder vil være afgørende for udviklingsarbejdet.

EMCO's rapport gennemgår kortfattet flere tekniske aspekter omkring de fremlagte forslag til indikatorer. Disse vedrører de muligheder og begrænsninger, der har ligget til grund for de valgte indikatorer.

3. Danske regler

Der er ingen tilsvarende danske regler.

4. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Indikatorerne kan bidrage til at styrke samordningen af medlemslandenes økonomiske politikker, som er de enkelte landes ansvar, inden for rammerne af traktaten, herunder de overordnede økonomisk-politiske retningslinier.

5. Høring

Kommissionens meddelelse har været behandlet i EF-Specialudvalget den 12. september 2001. EMCO's rapport har ikke været til høring.

6. Tidligere forelæggelse

Kommissionens meddelelse om kvalitet i arbejdet blev forelagt Folketingets Europaudvalg inden Rådsmøde (beskæftigelses- og socialministre) den 8. oktober 2001.

7. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

EMCO's forslag til indikatorer vil ikke i sig selv have lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

8. Samfundsøkonomiske konsekvenser

EMCO's forslag til indikatorer vil ikke i sig selv have samfundsøkonomiske konsekvenser.

Dagsordenens punkt 8:

Udkast til Rådets og Kommissionens fælles rapport om arbejdskraftens øgede deltagelse og forlængelse af den erhvervsaktive alder.

- Kommissionens præsentation/udveksling af synspunkter

1. Baggrund

I konklusionerne fra Det Europæiske Råds møde i Stockholm opfordres Rådet og Kommissionen til i fællesskab at aflægge rapport om, hvordan man kan øge erhvervsfrekvensen og fremme aktiv aldring. Rapporten skal bidrage til at sikre fremskridt i retning af de mål for øgede beskæftigelsesfrekvenser på EU-plan, som blev fastlagt på Det Europæiske Råds møder i Lissabon og Stockholm.

2. Indhold

Der er ikke modtaget udkast til rapport. Kommissionen har i EPC og i EMCO's Ad Hoc gruppe præsenteret en disposition for rapporten, som forventes i tre afsnit: 1) En beskrivende analyse af udviklingen i erhvervsfrekvenser fordelt efter alder og køn, 2) en analyse af de faktorer, der påvirker erhvervsdeltagelsen og 3) en analyse af mulige politiske tiltag til fremme af erhvervsdeltagelsen. Kommissionen forventes at fremlægge forslag til rapport ultimo november 2001.

3. Danske regler

Ingen.

4. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Kommissionens disposition redegør ikke for forholdet til nærheds- og proportionalitetsprincippet.

5. Høring

Høring ikke foretaget.

6. Tidligere forelæggelse

Sagen har tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering inden Rådsmøde (ECOFIN) den 16. oktober 2001.

7. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Der er ingen lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

8. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Rapporten har ikke i sig selv samfundsøkonomiske konsekvenser.

Dagsordenens punkt 9:

Rådets bidrag til forberedelsen af de overordnede retningslinier for den økonomiske politik i 2002 (GOPE)

- Vedtagelse af bidrag

1. Baggrund

Det Europæiske Råds konklusioner om forberedelsen af udarbejdelsen af De overordnede økonomisk politiske retningslinier.

2. Indhold

Udkast til bidrag fra Rådet foreligger ikke. EMCO og SPC har drøftet udtalelser om GOPE. Disse vil nu blive sammenskrevet med henblik på et udkast til bidrag fra Rådet (beskæftigelses- og socialministre) den 3. december 2001.

Forslaget til bidrag fra EMCO beskriver den aktuelle økonomisk udvikling og fremhæver behovet for, at retningslinierne for beskæftigelse, som af natur er mellem- og langsigtede, fastholdes på disse sigt. Endvidere fremhæves behovet for at de overordnede økonomisk politiske retningslinier for deres vedkommende fortsat leverer rammevilkår for en økonomisk politik, der understøtter strukturreformer på arbejdsmarkedet og gennemførelsen af målene i retningslinierne for beskæftigelse.

Det anerkendes, at udfordringen for de overordnede økonomisk politiske retningslinier aktuelt er skabelsen af et policy mix til imødegåelse af tilbagegang i den økonomiske vækst. I den forbindelse understreges behovet for fortsat indsats for at gøre arbejdsmarkedet både mere dynamisk og rummeligt. Herunder bl.a. gennem forøgelse af beskæftigelsesfrekvensen, især for kvinder, ældre og udsatte grupper på arbejdsmarkedet, gennem aktivering og forebyggelse til modvirkning af en potentiel ugunstig udvikling i ledigheden, forbedring af bl.a. kvalitet i arbejdet til fremme af produktivitet og konkurrenceevne, styrkelse af reformer på produkt-, kapital- og tjenesteydelsesmarkedet med henblik på jobskabelse, og at finans- og budgetpolitikken skal bidrage til at modvirke strukturel ubalance på arbejdsmarkedet med hensyn til beskæftigelse for mænd og kvinder m.v.

De brede økonomiske retningslinier skal i den forbindelse tage i betragtning forpligtelserne, der skal vedtages i dette års beskæftigelsespakke. Retningslinier skal endvidere fortsat henvise eksplicit til vigtigheden af gennemførelse af retningslinierne for beskæftigelse og henstillingerne.

SPC understreger i sin udtalelse bl.a. vigtigheden af samspillet mellem den sociale, den beskæftigelsesmæssige og den økonomiske politik. De kommende retningslinier bør fortsætte med at give rammerne for en økonomisk politik, som understøtter nødvendige strukturelle reformer og realiseringen af målene fra Lissabon. Komitéen udtaler i øvrigt, at det er essentielt, at den fremtidige virkning af ældre menneskers sociale situation tages i betragtning.

3. Danske regler

Ingen.

4. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

De brede økonomisk politiske retningslinier bidrager til at styrke samordningen af medlems-landenes økonomiske politikker, som er de enkelte landes ansvar, inden for rammerne af traktaten.

s. 42/78

5. Høring

EF-Specialudvalget har ikke været hørt.

6. Tidligere forelæggelse

Ingen.

7. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Bidraget har ikke i sig selv lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

8. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Bidraget har ikke i sig selv samfundsøkonomiske konsekvenser.

Dagsordenens punkt 10:

s. 43/78

Ændret forslag til Rådets direktiv om fastsættelse af supplerende bestemmelser til statuten for Det europæiske Andelsselskab (SCE) for så vidt angår medarbejderindflydelse

- Status over drøftelserne

1. Baggrund

I foråret 1992 fremsatte Kommissionen et forslag til en statut for Det europæiske Andelsselskab (SCE) bestående af en forordning om de generelle regler og et tilhørende direktivforslag om medarbejderindflydelse i et SCE. Formålet med forslaget var at åbne op for samarbejde på tværs af grænserne mellem europæiske andelsselskaber og at eliminere de barrierer herfor af juridisk og administrativ karakter, der hidtil har været inden for EU. Forhandlingerne om SCE blev imidlertid udskudt i 1995/96 i lyset af sammenbruddet i forhandlingerne om en statut for Det Europæiske Selskab (SE).

Da det på Det Europæiske Råds møde i Nice den 7.-9. december 2000 lykkedes at opnå principiel enighed om en statut for SE med tilhørende direktivforslag om medarbejderindflydelse, genoptog det svenske formandskab forhandlingerne om SCE.

Det svenske formandskab fremsatte den 28. marts 2001 en revideret version af direktivforslaget vedr. medarbejderindflydelse i SCE (dok. 7527/01). Forslaget er stort set identisk med SE-direktivet. Formandskabet har endvidere den 12. april 2001 fremsat nyt forslag til forordning om statut for SCE (dok. 7987/01). Udkastet er indholdsmæssigt i overensstemmelse med det oprindeligt fremsatte forslag (dok. 11882/95) men redigeret, så det i systematik og formuleringer svarer til forordningsteksten for SE. Direktivet og forordningen skal ses som en helhed.

Der henvises til samme retsgrundlag som for SE-statuten, d.v.s. artikel 308, hvorefter forslaget skal vedtages af Rådet med enstemmighed efter høring af Europa-Parlamentet.

Til grund for Rådets valg af artikel 308 som hjemmel for direktivet om medarbejderindflydelse i SE-selskabet lå en udtalelse fra Rådets Juridiske Tjeneste.

Udtalelsen lagde særligt til grund, at "bestemmelserne om medarbejderindflydelse i et SE-selskab er helt autonome i forhold til bestemmelserne i medlemsstaternes selskabsret: medarbejderindflydelse i et SE-selskab er udelukkende reguleret ved forordningen, direktivet og de nationale bestemmelser, der er truffet til dets gennemførelse, dvs. med udelukkelse af alle andre eksisterende nationale bestemmelser. Ingen specifik regel vedrørende SE-selskaberne vil derfor berøre medlemsstaternes lovgivning om medarbejderindflydelse i de selskaber, der er stiftet i henhold til national lovgivning."

Derfor fandt Rådets Juridiske Tjeneste, at artikel 137 ikke kunne være et korrekt retsgrundlag, skønt information, høring og medbestemmelse er områder, der er omfattet af artikel 137.

Det skyldes, at de nærmere regler for udøvelsen af Fællesskabets kompetence vedr. information, høring og medbestemmelse, der fastlægges i artikel 137 (fællesskabsindsats, der støtter og supplerer medlemsstaternes indsats, minimumsforskrifter og muligheder for at indføre strengere nationale foranstalt-

ninger), forudsætter en berøringsflade mellem på den ene side direktivforslaget og de nationale bestemmelser, der må træffes til dets gennemførelse, og på den anden side øvrig national lovgivning vedrørende medarbejderindflydelse.

Rådets Juridiske Tjeneste konkluderede på den baggrund, at "i mangel af andre specifikke bestemmelser i traktaten, der giver Fællesskabet kompetence til at vedtage det foreslåede direktiv, og eftersom der er tale om at virkeliggøre et af Fællesskabets mål inden for fællesmarkedets rammer (dvs. fremme af social- og arbejdsmarkedspolitiske formål ved at sikre medarbejderindflydelse i et SE-selskab), skal det foreslåede direktiv have hjemmel i EF-traktatens artikel 308 (tidligere 235), såfremt Rådet finder Fællesskabets indsats påkrævet."

For så vidt angår den hjemlige procedure har Arbejdsministeriet og Erhvervsministeriet aftalt at følge samme forelæggelsesprocedure, som blev brugt i forbindelse med statuten for Det Europæiske Selskab. Det indebærer, at direktivudkastet om medarbejdernes stilling behandles i "Specialudvalget for Arbejdsmarkedet og Sociale spørgsmål" under Arbejdsministeriet. Dette ligger i naturlig forlængelse af, at drøftelserne i Bruxelles indtil videre sker i Socialgruppen under Rådet for Social- og Arbejdsministre. Forordningsudkastet bliver behandlet i "Specialudvalget for Etablering og Tjenesteydelser" under Erhvervsministeriet. Dette ligger i naturlig forlængelse af, at drøftelserne i Bruxelles forventes at finde sted i en ad hoc arbejdsgruppe under Rådet for Indre Marked.

2. Indhold.

Et SCE er en ny selskabsform i lighed med et SE. Begge selskabsformer skal ses som et tilbud til europæiske virksomheder, hvis aktiviteter falder inden for flere medlemsstater.

I forbindelse med etablering af et SCE skal de øverste ledelsesorganer i de stiftende selskaber underrette medarbejderne om planerne. Til at repræsentere medarbejderne skal der nedsættes et særligt forhandlingsorgan (SFO), der kun består af medarbejdere. SFO nedsættes efter kriterier, der tilsigter en geografisk proportional repræsentation af medarbejderne i de selskaber, der deltager i stiftelsen.

Ledelsen og SFO skal forhandle om indgåelse af en aftale om information, høring og medbestemmelse i SCE.

Aftalen skal fastlægge aftalens anvendelsesområde og sammensætningen af det repræsentationsorgan, der skal være samtalepartner for SCE'ets kompetenceorgan som led i information og høring af medarbejderne.

Med *information* menes ledelsens underretning af medarbejderrepræsentanterne om spørgsmål, som vedrører SCE-selskabet selv og ethvert af dets datterselskaber eller bedrifter.

Med *høring* menes etablering af dialog og udveksling af synspunkter mellem medarbejderne og ledelsen på et tidspunkt, på en måde og med et indhold, som sætter medarbejderrepræsentanterne i stand til at give udtryk for deres mening om det kompetente organs påtænkte foranstaltninger, som der kan tages hensyn til i SCE-selskabets beslutningsproces.

Såfremt aftalen omfatter ordninger for *medbestemmelse*, skal indholdet af disse ordninger fastlægges, herunder antallet af medarbejderrepræsentanter i SCE'ets tilsyns- og administrationsorgan, hvordan de vælges og deres rettigheder. Medarbejderrepræsentanterne skal have retten til at vælge eller udpege nogle af medlemmerne af tilsyns- eller administrationsorganet, eller retten til at anbefale og/eller modsætte sig udpegelsen af nogle eller alle medlemmer af tilsyns- eller administrationsorganet.

Der er aftalefrihed under forhandlingerne om information, høring og medbestemmelse, idet forslaget alene indeholder formkrav til indholdet af aftalen.

Eneste undtagelse fra princippet om aftalefrihed er, at aftalen i tilfælde af stiftelse ved omdannelse mindst skal fastsætte samme niveau for alle aspekter af medarbejderindflydelse som det, der findes i det selskab, der skal omdannes til et SCE.

Udgangspunktet er forhandlinger mellem ledelse og SFO. Kun hvis parterne ikke kan blive enige om en model for medarbejderindflydelse i SCE, finder et sæt tvungne referenceregler om information, høring og medbestemmelse anvendelse, hvis visse nærmere betingelser er opfyldt, jf. nedenfor om tærskelværdier.

Ledelsen kan imidlertid fortryde og vælge helt at undlade at etablere et SCE, hvis parterne ikke kan blive enige om en aftale, og ledelsen ikke ønsker at anvende referencereglerne.

Ligeledes kan SFO'et med kvalificeret flertal beslutte ikke at indlede forhandlinger eller at afbryde indledte forhandlinger, og i stedet anvende gældende regler om information og høring af lønmodtagere i de medlemsstater, hvor selskabet har ansatte. Denne mulighed finder dog ikke anvendelse i tilfælde af stiftelse ved omdannelse af et nationalt andelsselskab til et europæisk andelsselskab, hvis der er medbestemmelse i det selskab, der skal omdannes. Eksisterende medbestemmelsesrettigheder opretholdes således.

Ligesom for SE-direktivet om medarbejderindflydelse fastsættes der tærskelværdier vedrørende medbestemmelse i forbindelse med stiftelse af et SCE:

- Så længe der forhandles, gælder der et krav om kvalificeret flertal ved afstemninger i SFO, når en vis procentdel af medarbejderne ellers ville miste medbestemmelsesrettigheder som følge af aftalen. Formålet er at gøre det vanskeligt at stemme eksisterende medbestemmelsesrettigheder ned.
- Hvis forhandlingerne ikke resulterer i en aftale, skal de tvungne referenceregler om medbestemmelse anvendes, men først når en vis procentdel af medarbejderne ellers ville miste en eksisterende ret til medbestemmelse.

Tærskelværdierne er afhængige af, om der er tale om stiftelse ved fusion (hvor de nationale selskaber ophører med at eksistere) eller "andre stiftelsesformer." Ved stiftelse ved fusion er tærskelværdien 25% og ved andre stiftelsesformer 50%. Det er de samme tærskelværdier, som blev fastlagt i SE-direktivet.

Endvidere kan SFO træffe afgørelse om, at referencebestemmelser alligevel skal finde anvendelse, hvis en eller flere former for medbestemmelse fandt anvendelse i en eller flere af de deltagende retlige enheder og omfattede mindre end de nævnte tærskelværdier. Igen er formålet at beskytte eksisterende

medbestemmelsesrettigheder, men det kræver, at SFO træffer afgørelse herom. Afstemningsreglen må antages at være absolut flertal.

Særlige forhold gælder dog, hvis et SCE stiftes af fysiske personer eller af en enkelt juridisk person og fysiske personer. I så fald skal referencebestemmelserne vedrørende information og høring i den stat, hvor SCE'et har sit registrerede hjemsted, finde anvendelse, for så vidt at SCE'et har mindst et datterselskab eller mindst en driftsenhed i en anden medlemsstat.

Det må antages, at medbestemmelsen i således stiftede SCE'er følger nationale regler. Dog fastsættes det, at det eksisterende niveau for medbestemmelse skal opretholdes i tilfælde af, at et SCE skifter registreret hjemsted til en anden medlemsstat.

3. Danske regler.

Efter lov om erhvervsdrivende virksomheder, jf. lovbekendtgørelse nr. 546 af 20. juni 1996, skal et dansk andelsselskab med begrænset ansvar registreres i Erhvervs- og Selskabsstyrelsen. Ud over en registreringspligt indeholder loven kun en definition på et andelsselskab.

Der findes ikke en egentlig materiel lovregulering af et dansk andelsselskab, og reguleringen baseres udelukkende på vedtægtspraksis og sædvane samt frivillige aftaler.

Information og høring af medarbejderne er, bortset fra lov om europæiske samarbejdsudvalg, jf. nedenfor, således ikke reguleret af lovgivning, men hviler alene på aftaler mellem arbejdsmarkedets parter. Der eksisterer en række samarbejdsaftaler, f.eks. samarbejdsaftalen for LO-Kooperationen og samarbejdsaftalen mellem LO og SALA.

Lov om europæiske samarbejdsudvalg gennemfører direktiv om indførelse af europæiske samarbejdsudvalg eller en procedure i fællesskabsvirksomheder og fællesskabskoncerner med henblik på at informere og høre arbejdstagerne. Direktivet er et transnationalt instrument, som forbedrer lønmodtagers muligheder for information og høring i forbindelse med en fællesskabsvirksomhed, som har ansatte i flere lande. Direktivet indeholder ikke regler om medbestemmelse (lønmodtageres deltagelse i ledelsen). Loven finder anvendelse for danske koncerner, som har mere end 1.000 ansatte og som har mindst 150 ansatte i mindst to virksomheder i mindst to lande.

Reguleringen af medbestemmelse er ligeledes baseret på frivillige aftaler. Medarbejderrepræsentation i bestyrelse og repræsentantskab i danske andelsselskaber i landbrugssektoren er en udbredt praksis, ikke mindst i de større landsdækkende og landsdelsdækkende andelsselskaber. Ca. 90% af arbejdsstyrken her er ansat i andelsvirksomheder, som praktiserer medarbejderrepræsentation i de besluttende organer. Disse selskaber beskæftiger samtidigt langt hovedparten af medarbejderne i den samlede andelssektor.

4. Nærheds- og proportionalitetsprincippet.

Formandskabet tager i forslaget ikke direkte stilling til forslagets forhold til nærheds- og proportionalitetsprincippet. I lighed med SE-direktivet om med-

arbejderindflydelse forudses forslaget at ville fremme Fællesskabets økonomiske og sociale mål.

s. 47/78

5. Høring.

Direktivforslaget har været sendt til høring i specialudvalget den 17. april 2001 og blev drøftet i Specialudvalget for Arbejdsmarkedet og Sociale forhold den 14. august 2001.

LO er generelt positiv over for en statut for Det Europæiske Andelsselskab, herunder direktivforslaget om medarbejderindflydelse. Med henvisning til hjemmelsgrundlaget i artikel 308 finder LO det kritisabelt, hvis man på et partsnært område, som arbejdstagernes information, høring og medbestemmelse, vælger en hjemmel, der ikke kræver høring af arbejdsmarkedets europæiske parter.

LO forudsætter, at de medarbejderrettigheder, som medarbejdere i danske andelsselskaber har sikret sig ifølge de frivillige danske aftaler, ligestilles med lovbaserede rettigheder i direktivet således, at danske arbejdstagere ikke stilles ringere, hvis de indgår i et europæisk andelsselskab.

LO peger på, at hvis ingen af de stiftende enheder har regler om medbestemmelse, så kan der ikke kræves medbestemmelse i Det Europæiske Andelsselskab. LO mener, at dette forhold svækker den frihed, der generelt bør ligge til grund for aftaler om information, høring og medbestemmelse, og at det virker hæmmende for ønsket om at fremme medarbejderindflydelse i andelsselskaber i EU.

Med udgangspunkt i artikel 7 A om stiftelse af europæiske andelsselskaber af fysiske personer - evt. i kombination med en enkelt juridisk person - finder LO for så vidt angår medbestemmelse, at det er betænkeligt, at ansatte i de selskaber, som er omfattet af artikel 7 A, skal behandles efter mindre frie og gunstige regler end andre stiftelsesformer, og at tværnational medbestemmelse skal afhænge alene af hjemstedslandets regler. For så vidt angår information og høring finder LO, at aftalefriheden tilsyneladende sættes ud af kraft med denne stiftelsesform, idet referencebestemmelserne herom træder i kraft straks fra registreringen af et sådant selskab. LO mener endelig, at tærskelværdierne for medbestemmelse skal nedsættes til 10-20%.

Danske Andelsselskaber og SALA finder direktivforslaget meget detaljeret. De understreger, at deres stillingtagen til forslaget ikke præjudicerer organisationernes stillingtagen til selve forslaget om statut for europæiske andelsselskaber.

Danske Andelsselskaber og SALA peger på, at praksis viser, at medbestemmelse gennem medarbejderrepræsentation i besluttende organer i danske andelsselskaber er blevet sikret gennem frivillige aftaler på en for medarbejderne tilfredsstillende vis.

I danske andelsselskaber er der tradition for, at medarbejderne er repræsenterede såvel i andelsselskabernes bestyrelser som i repræsentantskaberne. Der er desuden tradition for, at andelsselskabernes bestyrelser har flere medlemmer end bestyrelser i danske aktieselskaber, og at medarbejdernes andel af bestyrelsesmedlemmerne ofte er mindre i andelsselskaberne end i aktieselskaberne.

Danske Andelsselskaber og SALA opfordrer til, at forslaget udformes på en måde, der ikke kræver dansk følgelovgivning, men som respekterer nationale aftaler og national praksis. Hermed sikres, at medarbejdere ikke stilles ringere end i dag i forbindelse med dannelsen af et europæisk andelsselskab.

DA indtager den samme grundlæggende holdning som i forhold til SE-direktivet.

DA kan acceptere, at direktivet om europæiske samarbejdsudvalg skal finde anvendelse, men foretrækker at der både for så vidt angår medbestemmelse og information og høring tages udgangspunkt i de nationale systemer.

En løsning med flere ligeværdige referencemodeller vil sikre mod risikoen for, at en bestemt model får afsmittende virkning på øvrige EU-regler om medarbejderindflydelse.

DA er imod forhandlingstvung, idet det bør være op til den ene eller begge parter at bede om, at regler og/eller en forhandling skal iværksættes. DA finder, at den foreslåede forhandlingsfrist er for kort.

DA kan ikke tilslutte sig de foreslåede definitioner af information og høring. DA finder, at virksomheder under en vis størrelse må være undtaget fra reglerne. Endelig finder DA, at besætningsmedlemmer i handelsflåden bør være undtaget.

6. Tidligere forelæggelser

Regeringens holdning til de tidligere forslag til forordning og direktiv har været forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering den 2. juni 1995 og den 1. december 1995.

Det her omhandlede udkast til direktiv har været forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering forud for rådsmødet den 11. juni 2001.

7. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser.

Det vurderes, at forslaget ikke vil gribe ind i de danske samarbejdsaftaler, idet der er tale om at give lønmodtagerne nogle supplerende rettigheder i transnationale sammenhænge i forbindelse med etableringen af et SCE.

For så vidt angår information og høring i danske bedrifter eller enheder, kan det ikke udelukkes, at spørgsmål, som i dag behandles af danske samarbejdsudvalg, i stedet vil blive behandlet i de fora, som foreslås indført, når der etableres et SCE. Samarbejdsudvalg vil i øvrigt kunne opretholdes ved siden af de nye fora.

Direktivet begrænser ikke eksisterende rettigheder vedrørende medbestemmelse ifølge dansk praksis i SCE-selskabets datterselskaber og heller ikke i SCE-selskaber, der udelukkende er stiftet af fysiske personer eller af en enkelt retlig enhed og flere fysiske personer.

Såfremt et SCE samtidig er omfattet af reglerne i direktivet om europæiske samarbejdsudvalg, vil et direktiv om medarbejderindflydelse i et SCE skulle finde anvendelse, medmindre det særlige forhandlingsorgan beslutter ikke at indlede eller at afslutte allerede indledte forhandlinger.

Forslaget vil medføre dansk følgelovgivning om SCE og medarbejderindflydelse heri. Forslaget skønnes derimod ikke at indebære lovgivningsmæssige konsekvenser i øvrigt.

s. 49/78

Forslaget vil få ubetydelige statsfinansielle konsekvenser.

8. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Da forslaget er et tilbud til virksomhederne, kan der ikke gives et skøn over forslagets samfundsøkonomiske konsekvenser.

Dagsordenens punkt 11:

Fælles holdning vedtaget af Rådet den 23. juli 2001 med henblik på vedtagelse af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om indførelse af en generel ramme for information og høring af arbejdstagerne i Det Europæiske Fællesskab

- Status over drøftelserne med Europa-Parlamentet under andenbehandling

1. Baggrund

Kommissionen har den 11. november 1998 oversendt forslaget til Rådet. Der er tale om et forslag til minimumsdirektiv. Forslaget har hjemmel i Amsterdamtraktatens artikel 137, stk. 2. (tidligere artikel 2, stk. 2 i Aftalen om Social- og Arbejdsmarkedspolitikken). Forslaget er underlagt den fælles beslutningsprocedure (jf. artikel 251 i Amsterdamtraktaten) og vil dermed kunne vedtages med kvalificeret flertal.

2. Indhold**2.1. Det oprindelige forslag**

Forslaget skal sikre det egentlige formål med information og høring: nemlig at forberede forandringer, sikre omstruktureringer på en socialt acceptabel måde samt give målsætningen om beskæftigelsen den fremtrædende placering, som er nødvendig. Forslaget supplerer eksisterende regler om information og høring i direktivet om virksomhedsoverdragelse og direktivet om kollektive afskedigelser samt nationale regler.

Forslaget har til formål at skabe en generel ramme for arbejdstagernes ret til information og høring. Forslaget skal sikre, at procedurer for information og høring defineres og gennemføres i et samarbejde mellem arbejdsgiveren og arbejdstagerrepræsentanterne.

Forslaget retter sig kun mod virksomheder, som beskæftiger mere end 50 ansatte (art. 1 a).

Forslaget indeholder definitioner af virksomheder, arbejdsgivere, arbejdstagerrepræsentanter, information og høring.

Information defineres som arbejdsgiverens videregivelse af relevante oplysninger til arbejdstagerrepræsentanter.

Høring defineres som skabelse af en dialog og udveksling af synspunkter mellem arbejdsgiveren og arbejdstagerrepræsentanterne.

Medlemsstaterne har mulighed for at fastsætte særlige bestemmelser for virksomheder, der har en politisk, religiøs, velgørende, uddannelsesmæssig, videnskabelig eller kunstnerisk karakter, hvis deres lovgivning allerede indeholder sådanne bestemmelser (art. 2, stk. 2).

Medlemsstaterne har ansvaret for gennemførelse af direktivet, men kan overlade det til arbejdsmarkedets parter at fastlægge indholdet af gennemførelsesbestemmelserne ved aftale. Parterne kan ved aftale fravige forslagens bestemmelser, der vedrører definitionerne, indholdet og gennemførelsen af information og høring, forudsat at direktivets almene målsætning overholdes (art. 3).

I artikel 4 fastlægges, hvilke emner arbejdstagerne skal informeres og høres om, medmindre andet følger af gældende bestemmelser eller praksis i medlemsstaterne:

1. Arbejdstagerne skal informeres om den seneste udvikling samt den udvikling i virksomhedens aktiviteter og i dens økonomiske og finansielle situation, som kan forventes.
2. Arbejdstagerne skal informeres og høres om situationen, strukturen og om den udvikling mht. virksomhedens beskæftigelse, som kan forventes. Hvis arbejdsgiveren har formodning om, at beskæftigelsen kan være truet, skal arbejdstagerne tillige informeres og høres om de planlagte foregribende foranstaltninger, herunder særlig uddannelse af arbejdstagerne og forbedring af deres kvalifikationer, som har til formål af afværge negative eller begrænse følgerne og give de berørte arbejdstagere bedre forudsætninger for at finde anden beskæftigelse. Der er i art. 4, stk.3 mulighed for, at medlemsstaterne kan fritage virksomheder, der beskæftiger under 100 arbejdstagere fra denne forpligtelse.
3. Arbejdstagerne skal informeres og høres om de beslutninger, som kan medføre betydelige ændringer i arbejdstilrettelæggelse og ansættelseskontrakterne og andre beslutninger, som kan få betydelige konsekvenser for arbejdstagernes interesser (art. 4 stk. 1).

Medlemsstaterne sikrer en effektiv information og høring og fastsætter gennemførelsesbestemmelser for information og høring om de ovenfor nævnte emner (art. 4, stk. 2).

Oplysninger, der er givet som fortrolige, må ikke videregives. En arbejdsgiver er i bestemte tilfælde, som er fastsat i national lovgivning, ikke forpligtet til at videregive oplysninger mv., hvis det fx drejer sig om oplysninger, som ud fra objektive kriterier vil skade virksomheden (art. 5).

Forslaget indeholder en bestemmelse om beskyttelse af arbejdstagerrepræsentanter (art. 6).

Medlemsstaterne skal sørge for, at der findes administrative eller retlige procedurer, som kan sikre håndhævelsen af forpligtelserne, herunder navnlig adgang til administrativ rekurs eller retlig klageadgang (art. 7, stk. 1).

Medlemsstaterne skal fastsætte passende sanktioner, der dels skal være effektive, dels skal stå i forhold til overtrædelsens omfang og endelig skal have en afskrækkende virkning (art 7, stk. 2). Beslutninger, som medfører væsentlige ændringer eller afbrydelse af ansættelseskontrakten eller arbejdsforholdet, får ikke retlige konsekvenser, førend arbejdsgiveren har opfyldt sin pligt til at informere og høre arbejdstagerne. Hvis der ikke længere er muligt at informere og høre arbejdstagerne, skal beslutningen ikke have retlige konsekvenser, førend arbejdsgiveren har betalt en passende erstatning efter den fremgangsmåde og procedure, som er fastsat af medlemsstaterne. Denne bestemmelse gælder også for aftaler om information og høring (art. 7, stk. 3).

Forslaget danner en generel ramme for information og høring af arbejdstagere og finder derfor også anvendelse på procedurerne for information og høring i direktivet om kollektive afskedigelser og direktivet om virksomhedsoverdragelse (art. 8, stk. 1).

Forslaget berører ikke direktivet om europæiske samarbejdsudvalg (art. 8, stk. 2).

Forslaget begrænser i øvrigt ikke andre former for nationalt fastsat information og høring (art. 8, stk. 3).

2.2. Den fælles holdning

I forhandlingerne under det franske og det svenske formandskab er forslaget ændret, så det tilgodeser danske ønsker og danske forhold. Ændringerne går blandt andet ud på, at arbejdsmarkedets parter får frihed til selv at indgå og opretholde eksisterende aftaler om procedurer for og indhold af information og høring, som er forskellige fra forslagets ramme. Endvidere giver forslaget medlemstaterne mulighed for at fravige direktivet og fastsætte særlige bestemmelser for besætningsmedlemmer om bord på havgående skibe. Dertil kommer, at sanktionsbestemmelsen i art. 7, stk. 3, om erstatning og opsættende virkning er udgået.

På Rådsmødet den 11. juni 2001 foreslog Kommissionen en overgangsbestemmelse med en graduering af tærsklen for medlemsstater, der på datoen for vedtagelsen af direktivet ikke har et generelt system for information og høring og medbestemmelse. Overgangsbestemmelsen går ud på, at der i de første 2 år efter implementerings fristens udløb kan fastsættes en tærskel på 150 ansatte for virksomheder og 100 ansatte for forretningssteder. I de følgende 2 år fastsættes tærsklerne til henholdsvis 100 og 50 ansatte.

På Rådsmødet den 11. juni 2001 blev der opnået politisk enighed om det reviderede forslag fra det svenske formandskab og en gradueret overgangsordning, som foreslået af Kommissionen, idet dog en række lande, deriblandt Danmark, havde et parlamentarisk undersøgelsesforbehold. På Rådsmødet fremsatte Danmark en erklæring om, at en gennemførelse af forslaget fuldt ud vil respektere eksisterende aftaler mellem arbejdsmarkedets parter på dette område i Danmark. Forbeholdene er efterfølgende hævet, således at Rådet den 23. juli 2001 formelt vedtog en fælles holdning til forslaget.

3. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Kommissionen har henvist til, at medlemsstaterne ikke selv i tilstrækkelig grad kan sikre og nå målet med at skabe en ramme for information og høring af arbejdstagere, som er tilpasset den økonomiske og beskæftigelsesmæssige udvikling i Europa. Dette opnås ifølge Kommissionen bedst ved, at der på fællesskabsplan indføres minimumsforskrifter og en fælles standard, som gælder for hele Den Europæiske Union.

Fra dansk side ser man principielt ikke noget behov for et initiativ på fællesskabsplan vedr. national information og høring, hvorfor man ikke fuldt ud deler Kommissionens vurdering af forslagets forhold til nærheds- og proportionalitetsprincippet.

4. Danske regler

I Danmark er information og høring i nationale virksomheder reguleret i samarbejdsaftaler indgået mellem arbejdsmarkedets parter. Hovedparten af arbejdsmarkedet er omfattet af samarbejdsaftaler. I øvrigt er der bestemmelser om information og høring i lov om lønmodtageres retsstilling ved virksomhedsoverdragelse (virksomhedsoverdragelsesloven) og lov om varsling mv. i forbindelse med afskedigelser af større omfang (lov om kollektive afskedigelser).

5. Høring

Forslaget har været sendt til skriftlig høring i EF-Specialudvalget for arbejdsmarkedet og sociale spørgsmål og senere drøftet på et møde i EF-Specialudvalget den 4. oktober 2000.

LO har forståelse for forslagets principper og formål, selv om det er LO's grundlæggende opfattelse, at forslaget mangler ethvert element af grænseoverskridende karakter, og at det er overflødig. Det er en forudsætning for LO, at forslaget ikke hindrer, at velfungerende ordninger, baseret på aftaler mellem landsdækkende arbejdsgiver- og lønmodtagerorganisationer, kan opretholdes.

Det er endvidere LO's opfattelse, at definitionen i art. 2. stk.1, litra a. er for upræcis. Det er LO's opfattelse, at forslaget principielt bør omfatte alle offentlige ansatte (art. 2, stk. 1, litra a) samt at pligten til information og høring bør omfatte alle forhold, der har betydning for virksomhedens udvikling og medarbejdernes situation (art. 4) og dermed bør have en bredere definition. Endelig mener LO, at håndhævelse og sanktioner er og skal være national kompetence og ønsker derfor bestemmelserne herom fjernet fra forslaget.

DA ser ikke noget grundlag for en EU-regulering af national information og høring og skal kraftigt advare mod en europæisk ordning. DA ønsker, at regeringen aktivt arbejder for muligheden for et blokerende mindretal i Rådet.

DA mener, at forslagets bestemmelser om håndhævelse af rettigheder er helt uforenelig med Samarbejdsaftalen mellem LO og DA. Manglende overholdelse af pligten til at informere og høre om beslutninger, der kan medføre afbrydelse eller ændring af ansættelsesforhold, skal således efter forslaget betyde, at beslutningen ikke har retlige konsekvenser.

Det er afgørende for DA, at et europæisk regelsæt ikke hindrer, at den danske samarbejdsmodel opretholdes.

DA tilføjede på mødet den 4. oktober, at man forudsatte, at de samme fortrolighedsregler som kendes fra EWC, aktieselskabsbestyrelser og samarbejdsudvalg gælder her.

For FTF er det afgørende at sikre, at Danmark kan opretholde de eksisterende samarbejdsudvalg, baseret på aftaler mellem arbejdsmarkedets parter. Der skal derfor holdes fast i forslagets undtagelsesmuligheder (art. 3). FTF ønsker, at forslaget (art. 2 stk. 1, litra a) ændres, således at tærskelværdierne i de nuværende aftaler om samarbejdsudvalg ikke forhøjes.

Det er FTF's holdning, at fastsættelse af sanktioner er et nationalt anliggende, hvorfor forslaget ikke bør indeholde konkrete sanktionsbestemmelser. Det bør overlades til medlemsstaterne ved lov eller gennem aftaler mellem arbejdsmarkedets parter at fastsætte de nødvendige bestemmelser for at efterkomme direktivet.

AC finder det positivt, at arbejdsmarkedets parter kan fastlægge indholdet af gennemførelsesbestemmelserne ved aftale (art. 3). AC bemærker dog, at privat ansatte akademikere typisk ikke er omfattet af samarbejdsaftaler, idet der ikke er indgået en sådan aftale mellem DA og AC/AC's medlemsorganisationer. Desuden arbejder mange akademikere på virksomheder med under 50 ansatte.

FA gør kraftigt opmærksom på, at information og høring traditionelt varetages bedst mellem arbejdsmarkedets parter. Efter FA's opfattelse vil forslaget både have negativ effekt i forhold til at involvere arbejdsmarkedets parter og lægger op til konflikt snarere end samarbejde. FA understreger, at samarbejdsaftaler inden for aftalesystemet er meget nyttige som forum for drøftelser, herunder om virksomhedernes situation og evt. forandringer. I tilfælde af uenighed løses denne i mindelighed mellem parterne. FA kan ikke se nogen grund til at skifte dette velfungerende system ud med det foreliggende forslag. FA mener, at undtagelsesbestemmelsen (art. 3) er positiv, men utilstrækkelig.

Det er FA's vurdering, at håndhævelsesbestemmelsen (art. 7) lægger op til konfrontation og mistillid snarere end forhandling og tillid som i den danske model. Bestemmelsen vil suspendere arbejdsgivernes beslutningsret i bestemte forhold vedrørende virksomheden. Hvis dette medfører, at forandringer ikke kan gennemføres i tilfælde, hvor arbejdstagerne mener, at der er sket en krænkelse af informations- og høringspligten, vil dette have betydelige konsekvenser for såvel arbejdstagerne som deres beskæftigelsessituation.

SALA ser ikke noget grundlag for indførelse af EU-regulerede minimumsstandarder for national information og høring af arbejdstagere. SALA fremhæver, at forslaget bør respektere arbejdsmarkedets parter ret til at aftale indholdet af regler om information og høring og ikke blot den form, hvori de gennemføres. Undtagelsesbestemmelsen (art. 3) er ikke tilstrækkelig. Direktivet bør indeholde hjemmel til, at parterne kan fravige alle de regler, som de måtte ønske.

SALA påpeger, at det vil være vanskeligt at bevare det eksisterende system - hvor uoverensstemmelser i relation til samarbejdsaftalen oftest klares ved en konstruktiv dialog - hvis det fremover skal konkurrere med et lovbestemt erstatnings- og straffesystem.

KL og Amtsrådsforeningen lægger afgørende vægt på, at spørgsmål om information og høring fortsat fastsættes ved aftale mellem parterne på det (amts)kommunale område, således at der ikke gribes ind i en nationalt velfungerende ordning. KL og Amtsrådsforeningen finder det betænkeligt, at der indirekte pålægges arbejdsgiveren en informations- og høringspligt i forbindelse med en opgave, som de (amts)kommunale arbejdsgivere ikke er forpligtet til at foranstalte som fx særlig uddannelse eller forbedring af kvalifikationer.

De (amts)kommunale arbejdsgivere fremhæver, at bestemmelsen om håndhævelse af rettigheder (art. 7) bør omfattes af undtagelsesbestemmelsen i art. 3 stk. 1 og 2, således at 'håndhævelse af rettigheder' fortsat kan fastlægges ved aftale mellem parterne. Bestemmelsen om erstatning og opsættende virkning af manglende overholdelse af pligterne i forslaget (art. 7, stk. 3) er skærpede i forhold til eksisterende bestemmelser på det (amts)kommunale område. **KL og Amtsrådsforeningen** ser ikke noget behov for sanktionsbestemmelser. **KL og Amtsrådsforeningen** gør opmærksom på, at bestemmelsen om opsættende virkning kan få negative økonomiske og deraf afledte beskæftigelsesmæssige konsekvenser for kommuner og amter.

Endelig bemærker **KL og Amtsrådsforeningen**, at det forudsættes, at gennemførelse af forslagets om fortrolige oplysninger (art. 5) ikke vil medføre ændringer i Lov om offentlighed i forvaltningen.

Finansministeriet foreslår, at bestemmelsen om erstatning og opsættende virkning af manglende overholdelse af pligterne i forslaget (art. 7, stk. 3) udgår, idet bestemmelsen medfører en begrænsning i arbejdsgivernes ledelsesret.

6. Tidligere forelæggelser

Forud for Rådsmødet den 17. oktober 2000 blev sagen forelagt Folketingets Europaudvalg til forhandling. Endvidere blev sagen forud for Rådsmødet den 27. - 28. november 2000 forelagt til orientering. Forud for Rådsmødet den 11. juni 2001 blev sagen forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering. Den 22. juni 2001 blev sagen igen forelagt Europaudvalget med henblik på, at Danmark kunne hæve det parlamentariske undersøgelsesforbehold.

7. Lovgivnings- og statsfinansielle konsekvenser

Regeringen forudsætter, at de gældende samarbejdsaftaler på arbejdsmarkedet lever op til direktivets krav og regeringen har på Rådsmødet den 11. juni 2001 afgivet en erklæring om, at gennemførelsen af direktivet ikke berører eksisterende aftaler på dette område i Danmark, og at gennemførelsen vil ske med fuld respekt af disse. Derimod vil det blive nødvendigt at gennemføre lovgivning for de virksomheder, som ikke er omfattet af de eksisterende samarbejdsaftaler.

Forslaget skønnes ikke at få statsfinansielle konsekvenser for Danmark.

Forslaget vil være et supplement til procedurer for information og høring i direktivet om virksomhedsoverdragelse (77/187/EF - senere ændret ved direktiv 98/50/EF og direktivet om kollektive afskedigelser (98/59/EF).

8. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Eftersom den skærpede sanktionsbestemmelse er udgået af det seneste forslag fra formandskabet, vurderes det, at forslaget på det foreliggende grundlag ikke vil få væsentlige samfundsmæssige konsekvenser.

Dagsordenens punkt 12:

Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ændring af Rådets direktiv 80/987/EØF om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaterne lovgivning om beskyttelse af arbejdsgiverne i tilfælde af arbejdsgiverens insolvens

- Politisk enighed

1. Baggrund

Europa-Parlamentets og Rådets forslag til direktiv om ændring af Rådets direktiv 80/987/EØF om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om beskyttelse af arbejdstagerne i tilfælde af arbejdsgiverens insolvens, KOM(2000) 832.

Ændringsforslagets hjemmelsgrundlag er Traktatens art. 137, stk. 2. Forslaget vil kunne vedtages med kvalificeret flertal, jf. art. 251, iht. den fælles beslutningsprocedure.

2. Indhold

Formålet med direktivet er at sikre arbejdstagerne i forbindelse med arbejdsgiverens insolvens, og med henblik herpå har medlemsstaterne pligt til at etablere en garantiinstitution, der sikrer betaling af lønmodtagernes løntilgodehavender. Udviklingen i medlemsstaternes konkursret og udviklingen af det indre marked gør det nødvendigt at tilpasse direktivet³.

Med henblik på at sikre de arbejdstagere, hvis arbejdsgiver virker i flere medlemsstater, er det nødvendigt i direktivet eksplicit at fastsætte, hvilken garantiinstitution, der skal dække løntilgodehavender i den såkaldte tværnationale situation, ligesom det er nødvendigt at indlede et samarbejde mellem medlemsstaternes relevante garantiinstitutioner.

Afdeling I: Anvendelsesområde og definitioner

Forslagets ændringer til direktivets art. 1, stk. 2 og 3 ændrer i medlemsstaternes mulighed for at udelukke visse kategorier af arbejdstagere fra direktivet. 1980-direktivets bilag ophæves som en konsekvens heraf.

³ Den udvikling, der refereres til, er de 14 medlemsstaters vedtagelse af konkursforordningen (EF m. 1346/2000 af 29. maj 2000). Danmark deltager imidlertid ikke i det retlige samarbejde, og derfor gælder forordningen ikke i Danmark. Formålet med forordningen er dels hensynet til det indre marked, dels at grænseoverskridende insolvensbehandlinger kan afvikles rationelt og effektivt.

Justitsministeriet har over for Arbejdsministeriet oplyst, at Justitsministeriet inden for kort tid forventer at kunne optage forhandlinger med Europa-Kommissionen om indgåelse af en parallelaftale mellem Danmark og Det Europæiske Fællesskab, hvorefter bestemmelserne i konkursforordningen på mellemstatsligt grundlag skal finde anvendelse i forholdet mellem Fællesskabet og Danmark. Indgåelsen af en sådan aftale forudsætter dog, at man fra Fællesskabets side er indstillet herpå.

I forslaget ændringer til direktivets art. 2, stk. 1, fastlægges et nyt insolvensbegreb. Med forslaget anses arbejdsgiveren for at være insolvent, når der er indgivet begæring om indledning af kollektiv bobehandling med hjemmel i de administrativt eller ved lov fastsatte bestemmelser i en medlemsstat som følge af arbejdsgiverens insolvens, som medfører, at arbejdsgiveren helt eller delvis mister rådigheden over sine aktiver, at der udpeges en kurator, og at den myndighed, som har kompetence i henhold til nævnte bestemmelser: a) enten har truffet afgørelse om indledning af bobehandlingen eller b) har konstateret, at arbejdsgiverens virksomhed eller bedrift er lukket endeligt, og at de foreliggende aktiver ikke er tilstrækkelige til at berettige indledning af bobehandlingen.

Forslaget bevirker, at der sker en udvidelse af insolvensbegrebet til at omfatte arbejdsgivere, der er insolvente, men som ikke undergives bobehandling i form af likvidation, men andre (og stadig mere varierende) former for bobehandling end likvidation (akkord, plan for videreførelse af virksomheden, betalingsstandsning eller tilsvarende procedurer med henblik på at sikre virksomhedens fortsatte drift).

Afdeling II: Bestemmelser vedrørende garantiinstitutionerne

I art. 3, stk. 1, 1. led, bestemmes, at medlemsstaterne træffer de nødvendige foranstaltninger for, at garantiinstitutioner, med forbehold af artikel 4, sikrer arbejdstagerne betaling af tilgodehavender, der hidrører fra arbejdsaftaler eller ansættelsesforhold.

I art. 3, stk. 1, 2. led, fastlægges omfanget af garantiinstitutionens forpligtelse, som er dækning af ikke-udbetalt løn, der er optjent i en periode, der ligger inden og/eller eventuelt efter en dato, som medlemsstaterne har fastsat.

I art. 4, stk. 1, slås det fast, at medlemsstaterne kan begrænse den i artikel 3 omhandlede betalingspligt for garantiinstitutionerne. Hvis medlemsstaterne gør brug af denne mulighed, skal den fastsætte den periode, som garantiinstitutionen som minimum dækker tilgodehavender i. Dette tidsrum kan dog ikke være kortere end en periode, der omfatter de seneste 3 måneders ikke-udbetalt løn. Medlemsstaterne kan medtage denne minimumsperiode på 3 måneder i en referenceperiode, der ikke kan være kortere end seks måneder, jf. art. 4, stk. 2.

I art. 4, stk. 3, bestemmes, at medlemsstaterne kan fastsætte et loft over garantiinstitutionens betalinger. Såfremt man gør brug af denne mulighed, skal medlemsstaten underrette Kommissionen om fremgangsmåderne ved fastsættelse af loftet.

Afdeling IIIa: Bestemmelser vedrørende tværnationale tilfælde af insolvens

Art. 8a er ny og regulerer de tværnationale situationer.

I stk. 1 bestemmes, at såfremt en virksomhed, der har forretningssteder i mindst to medlemsstater, bliver insolvent, jf. art. 2, stk. 1, og der i en anden medlemsstat end den, hvor arbejdstageren sædvanligvis udfører sit arbejde, er begæret indledning af insolvensbehandling, dækker garantiinstitutionen i den medlemsstat, hvor arbejdstageren sædvanligvis udfører/udførte sit arbejde.

Af stk. 2 fremgår det, at omfanget af arbejdstagerne rettigheder fastslås i henhold til den lovgivning, der gælder for den garantiinstitution, der skal dække løntilgodehavendet.

I stk. 3 understreges medlemsstaternes forpligtelse til at træffe de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at der tages hensyn til de beslutninger, der træffes inden for rammerne af art. 8a, stk. 1, når en arbejdsgivers insolvens skal fastslås.

Art. 8b, bestemmelsen er ny.

Med henblik på at gennemføre art. 8a forpligtes medlemsstaterne til at etablere et samarbejde mellem de relevante offentlige administrationer.

I henhold til artikel 10a, skal medlemsstaterne meddele Kommissionen og de øvrige medlemsstater, hvilke nationale former for insolvensbehandling, der er omfattet af direktivets anvendelsesområde, og enhver ændring, der vedrører disse.

I direktivforslagets art. 2 foreslås, at ændringerne implementeres af medlemsstaterne senest den 31. december 2003.

3. Gældende dansk ret

Lønmodtagernes Garantifond er oprettet til sikring af lønmodtageres krav på løn m. v. ved:

- 1) arbejdsgiverens konkurs
- 2) arbejdsgiverens død, såfremt der træffes afgørelse om insolvensbehandling, eller boet slutes ved boudlæg uden skiftebehandling,
- 3) virksomhedens ophør, såfremt det godtgøres, at arbejdsgiveren er ude af stand til at betale kravet, jf. § 1, i lovebekendtgørelse nr. 1114 af 12. december 1996 om Lønmodtagernes Garantifond (LG-loven).

Insolvensbegrebet

Efter LG-loven dækker garantien i dag alene de tilfælde, hvor arbejdsgiveren/virksomheden enten går konkurs eller definitivt ophører med at drive virksomhed, jf. ovenfor. Den foreslåede ændring af insolvensdirektivets insolvensbegreb, jf. art. 2, stk. 1, betyder at den danske garantiordning vil skulle udvides til at omfatte andre bobehandlinger end konkursbehandling (likvidation).

Tidsmæssigt betyder sammenhængen mellem LG-loven og konkursloven, at LG generelt kan dække lønkrav, som er forfaldet i tidsrummet fra 6 måneder før frisdagen indtil konkursdekretets afsigelse. (Fristdagen kan groft sagt betegnes som den dag, hvor skyldneren/arbejdsgiveren endeligt må anses for at være ude af stand til at afholde sine økonomiske forpligtelser). Længden af de ansattes opsigelsesvarsler og konkurslovens § 61 om konkursregulering⁴ ud-

⁴ Ved konkursregulering forstås en i konkursloven fastsat adgang til, at konkursboet f.eks. ved arbejdsaftaler kan tilsidesætte parternes aftale om et forlænget opsigelsesvarsel. Formålet med konkursregulering er at sikre at så mange som muligt får deres retmæssige del af boets aktiver - det konkursretlige lighedsprincip.

gør den tidsmæssige grænse for kravenes længde. De foreslåede ændringer i direktivets art. 3 og 4 om minimumsperiode for garantiens omfang kræver ingen ændringer i dansk lovgivning.

s. 59/78

Efter LG-lovens § 3 kan der p.t. maksimalt udbetales 90.000 kr. efter skat. 90.000 kroners grænsen vil ikke kunne opretholdes, idet der med ændringen af art. 4, stk. 3, ikke længere vil være mulighed for at begrænse garantien til mindre end 3 måneders ikke-udbetalt løn.

Direktivforslagets art. 8a, om den såkaldte tværnationale situation vil medføre ændringer i LG-loven, idet LG's forpligtelser over for virksomheder, der ikke er etableret i Danmark men som har personale beskæftiget i DK ikke er reguleret retligt, men afgøres ud fra de retningslinier, der kan udledes af retspraksis.

Den tværnationale situation kan beskrives som den situation, hvor en arbejdsgiver har mindst 2 forretningssteder, og hvor arbejdsgiveren bliver underlagt insolvensbehandling i medlemsstat X. Arbejdsgiverens ansatte befinder sig imidlertid også i medlemsstat Y, idet den ansatte sædvanligvis udfører sit arbejde dér fremfor i den medlemsstat, hvor insolvensbehandlingen er indledt. I disse situationer vil det efter forslaget blive det lands LG-institution, hvor lønmodtageren sædvanligvis udfører sit arbejde (medlemsstat Y), som vil skulle dække lønmodtagerens evt. løntilgodehavende efter de regler om dækningens omfang, der gælder i medlemsstat Y, men på grund af en insolvensprocedure, der er indledt i medlemsstat X, som måske kan være en procedure der ikke kendes tilsvarende i medlemsstat Y.

Bestemmelsen foreskriver endvidere, at der skal etableres et samarbejde mellem garantiinstitutionerne i EU.

4. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Ifølge Kommissionen er det nødvendigt at fasttætte et nyt insolvensbegreb for at skabe balance mellem konkurs- og arbejdsretten samt at sikre kohærens med Rådets direktiv 98/50/EF fra 29. juni 1998 om ændring af direktiv 77/187 EØF om tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om varetagelse af arbejdstagerne rettigheder i forbindelse med overførsel af virksomheder, bedrifter eller dele af bedrifter, jf. direktivets art. 4a, stk. 2, litra a, som indeholder mulighed men ikke pligt for medlemsstaterne til at støtte en virksomhed økonomisk med henblik på at rekonstruere denne.

Kommissionen bemærker endvidere, at direktivforslaget er i overensstemmelse med proportionalitetsprincippet, idet det fastsætter en mindstebeskyttelse på området. Endelig bemærker Kommissionen, at forslaget ikke medfører administrative, finansielle eller retlige byrder i en sådan grad, at det hæmmer oprettelse og udvikling af små og mellemstore virksomheder.

Fra dansk side kan man kun delvist tilslutte sig Kommissionens vurdering af forslaget forhold til nærheds- og proportionalitetsprincippet, idet man ikke kan se behovet for en udvidelse af insolvensbegrebet. F.s.v.a. den transnationale situation kan man uanset sagernes begrænsede antal støtte, at denne særlige situation reguleres. Blot er man ikke enig i den valgte metode.

5. Høring

Forslaget har været sendt til høring i Specialudvalget for Arbejdsmarkedet- og Sociale forhold.

Arbejdsministeriet har modtaget høringssvar fra LO, FTF, AC, Ledernes Hovedorganisation og DA.

LO giver i sit høringssvar udtryk for, at man støtter direktivforslaget i sin nuværende form, herunder at det i den transnationale situation er den medlemsstat, hvor arbejdstageren sædvanligvis udfører sit arbejde, som skal dække evt. krav. LO er dog opmærksom på, at udvidelsen af insolvensbegrebet kan indebære en risiko for, at LG-ordningen misbruges, og finder derfor at spørgsmålet om statsstøtte skal overvejes nøje.

AC ser meget positivt på direktivforslaget og kan således støtte udvidelsen af direktivets anvendelsesområde til at omfatte andre bobehandlinger end konkurs. AC anfører endvidere, at der med direktivet sker en væsentlig forbedring af arbejdstagerne rettigheder, idet arbejdstageren sikres ret til 3 måneders løn uanset lønnens størrelse. F.s.v.a. den transnationale situation foretrækker AC, at der tages udgangspunkt i forslagens principper, hvorefter det er lønmodtagerens "sædvanlige arbejdsstedslands" LG-institut, der skal udbetale lønmodtagerens tilgodehavende.

Ledernes Hovedorganisation ser positivt på udvidelsen af direktivets anvendelsesområde til at omfatte andre bobehandlinger end konkurs. F.s.v.a. direktivets øvrige ændringer findes disse hensigtsmæssige.

DA finder, at ændringsforslaget giver anledning til en række betænkeligheder. Konkursforordningen bruges urigtigt som argument for ændringen, da der er tale om 2 vidt forskellige hensyn, hvor det ene er hensynet til de forretningsmæssige kreditorer og det andet arbejdstagernes lønmæssige risici. Ændringen af insolvensbegrebet og forslaget om transnationale situationer vil bevirke, at arbejdsgivernes omkostninger via LG-bidraget vil kunne stige væsentligt. DA anfører endvidere, at der er risiko for, at udbetalinger fra fondene kan få karakter af statsstøtte."

SALA påpeger indledningsvist, at de ikke mener, at en direktivændring er påkrævet. SALA finder det endvidere betænkeligt, at forslaget dels kan risikere at øge virksomhedernes indbetalinger til LG, dels at de ændrede regler kan virke konkurrenceforvridende."

FTF støtter det fremsatte ændringsforslag, og støtter i øvrigt det af AC anførte vedr. den transnationale situation.

6. Tidligere forelæggelse

Forslaget har ikke tidligere været forelagt Regeringens Udenrigspolitiske Udvalg eller Folketingets Europaudvalg.

7. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Direktivforslaget vil kræve en række ændringer af lov om Lønmodtagernes Garantifond, jf. lovbekendtgørelse nr. 1114 af 12. december 1996. Først og fremmest skal lovens § 1 ændres således, at krav i henhold til en anmeldt beta-

lingsstandsning, jf. konkurslovens § 10, og tvangsakkord, jf. konkurslovens § 157 skal medtages. Af lovens skal endvidere fremgå, at LG i de transnationale situationer er forpligtet til at udbetale løngaranti, skønt insolvenssituationen ikke er reguleret i dansk ret. Presset på LG må derfor forventes at blive forøget, hvilket vil bevirke, at indbetalingerne fra de private arbejdsgivere skal forhøjes.

Den omstændighed, at LG for fremtiden skal dække arbejdstagernes krav ved betalingsstandsning vil også kunne få konsekvenser for den måde betalingsstandsningsboerne anvendes og fungerer på.

Forslaget har ingen statsfinansielle konsekvenser, da Lønmodtagernes Garantifond, jf. lovens § 9, stk. 1, finansieres af private arbejdsgivere ved, at disse indbetaler et beløb fastsat af fonden, der skal dække fondens udgifter, herunder administrationsudgifter.

Øvrig EU-regulering påvirkes ikke af forslaget.

8. Samfundsmæssige økonomiske konsekvenser

Arbejdsministeriet har på nuværende tidspunkt ikke mulighed for at fremkomme med et skøn over de økonomiske konsekvenser af forslaget, idet der ikke eksisterer et centralt register over antallet af anmeldte betalingsstandsninger og indgåede tvangsakkorder. Udvidelsen af insolvensbegrebet vil imidlertid betyde, at sagerne dels bliver vanskeligere at administrere, dels at sagernes antal øges og som en konsekvens heraf skal arbejdsgivernes indbetaling til LG forhøjes.

F.s.v.a. antallet af tværnationale situationer bemærkes, at disse har et begrænset omfang.

Dagsordenens punkt 13:**Gennemgang af medlemsstaternes gennemførelse af handlingsplanen fra Beijing:lønforskelle***- Vedtagelse af Rådets konklusioner***1. Baggrund**

Efter Verdenskvindekonferencen i Beijing i 1995 gav det Europæiske Råd i 1995 Rådet mandat til årligt at følge medlemsstaternes implementering af Beijing slutdokumentet "Platform for Action (PfA)".

Fra 1996-98 foretog arbejds- og socialministrene herefter årlige drøftelser af PfA. I 1996 gennemgik man PfA i sin helhed. I 1997 og 1998 drøftede man: Mainstreaming, positiv særbehandling og vold mod kvinder.

I 1998 besluttede Rådet, at man fremover skulle basere de årlige evalueringer af PfA på et system af indikatorer og "benchmarks". Udviklingen af indikatorer skal gøre det muligt for Rådet at evaluere ligestillingspolitiske tiltags effektivitet mellem medlemslandene og over tid. Indikatorerne er ikke i sig selv politikskabende, men er alene ment som et redskab til at evaluere ligestillingsarbejdet.

Da det forekom vanskeligt at skulle evaluere alle 12 områder i PfA på samme tid, valgte man at starte i 1999 med at benytte denne nye evalueringsmetode på afsnit G i PfA: "Kvinder, magt og beslutningsprocesser". Det finske formandskab havde til brug for evalueringen udarbejdet en rapport og forslag til 9 indikatorer om kvinder i politiske beslutningsprocesser, herunder andel, brug af kvoter mv.

I 2000 gennemgik Rådet sammenhængen mellem familie- og arbejdsliv, afsnit F i PfA: "Kvinder og økonomi". Det franske formandskab havde til brug for evalueringen udarbejdet en rapport og forslag til 9 indikatorer om blandt andet orlovsfrekvenser, deltidsfrekvenser, børnepasningsordninger, butikker og offentlige myndigheders åbningstider mv.

2. Indhold

Det belgiske formandskab har valgt lønuligheder som tema for den årlige evaluering af implementeringen af PfA. Med udgangspunkt heri, udarbejdede formandskabet et spørgeskema som de sendte til medlemsstaterne. SFI, Arbejdsministeriet og Ligestillingsafdelingen besvarede dette i foråret. På baggrund af spørgeskemaet har formandskabet udarbejdet en rapport og forslag til 9 indikatorer.

I konklusionen lægges der op til:

1) at de 9 indikatorer, der er foreslået af det belgiske formandskab, tages til efterretning. Indikatorerne er både kvantitative og kvalitative, og skal afdække lønforskelle mellem kvinder og mænd,

2) at kvaliteten i indikatorerne skal sikres, selvom der er mangler i datamaterialet,

- 3) at medlemslandene fastholder deres indsats for at skabe ligeløn, ved at undersøge effekterne af finans- og beskæftigelsespolitikken på lønforskellene mellem kvinder og mænd,
- 4) at regeringerne fortsat arbejder for at skabe ligeløn mellem kvinder og mænd, og at regeringerne så vidt muligt inddrager arbejdsmarkedets parter i dette arbejde,
- 5) at medlemslandene vurderer, hvorvidt deres nuværende statistiske datamateriale om ligeløn er tilstrækkeligt,
- 6) at Beskæftigelseskomiteen fortsætter arbejdet med at følge op på ligelønsindikatorerne,
- 7) at der forsøges udviklet et system som muliggør, at der bliver udvekslet gode erfaringer med de temaer der skal følges op fra Beijing PFA,
- 8) at der udvikles redskaber som muliggøre, at Oaxaca-metoden kan anvendes til kortlægge lønforskel mellem kvinder og mænd,
- 9) at der under kommende formandskaber arbejdes med at udvikle indikatorer på andre områder anbefalet af Beijing PFA,
- 10) at vold mod kvinder kunne blive et fremtidigt tema for Europa Rådets opfølgning på Beijing PFA,
- 11) at kommende formandskaber samarbejder om forberedelsen af indikatorer og benchmarking, og spreder opgaven med at indsamle og bearbejde data mellem flere medlemslande,
- 12) at temaerne løbende diskuteres på baggrund af indikatorerne, og at Euro-Stats indsamler og bearbejder de nødvendige data.

3. Danske regler

Der eksisterer ingen danske regler for så vidt angår evalueringen af implementeringen af PFA.

4. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Formandskabet har ikke nærmere redegjort for forholdet til nærheds- og proportionalitetsprincippet.

5. Høring

Konklusionen er blevet sendt til høring i EF-Specialudvalget for Arbejdsmarkedet og Sociale forhold.

Kommunernes Landsforening og Amtsrådsforeningen peger på, at det ikke er hensigtsmæssigt at sammenligne deltidsansatte kvinder med fuldtidsansatte mænd.

KL og ARF bemærker, at det ikke i konklusionen står klart hvilket lønbegreb der benyttes. Den danske ligelønsundersøgelse i 2000 tydeliggjorde, at valget

af lønbegreb har stor betydning for opgørelsen af lønforskelle mellem kvinder og mænd. ARF anfører, at lønbegrebet bør defineres så bredt som muligt.

s. 64/78

KL og ARF finder det hensigtsmæssigt at der foretages en særskilt opgørelse af den offentlige sektor til at sammenligne med den private sektor.

I forbindelse med indikator 6 finder KL det positivt at man vil forklare løngabet, men at resultaterne i givet fald bør offentliggøres samlet, således at forklaringerne på de fremkomne tal gives samtidig.

DA finder ikke udkastet til rådskonklusioner anvendeligt i hverken europæisk eller dansk sammenhæng. Efter DA's opfattelse bygger indikatorerne på en forfejlet tro på, at lønstatisikker kan afspejle eller belyse løndiskrimination og anvendes som en meningsfuldt ligestillingsredskab. Det vil derfor ikke være meningsfuldt at operere med en fælleseuropæisk standardiseret ligelønsstatistik eller et sæt af indikatorer med hensyn til hverken de målbare faktorer eller de ikke-målbare faktorer. DA henviser til kap. 5 i deres Arbejdsmarkedsrapport, hvori en analyse påviser, at der ikke er grundlag for at hævde, at der på det danske arbejdsmarked foregår systematisk forskelsbehandling af mænd og kvinder i forbindelse med lønfastsættelsen.

6. Tidligere forelæggelse

Det finske og siden det franske formandskabs rapporter og forslag til indikatorer er blevet forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering.

Forud for FN's 23. særlige samling (-kaldet Beijing+5), drøftede Folketinget ved 2 forespørgselsdebatter, henholdsvis den 25. februar og den 9. maj 2000, forberedelsen til Beijing+5. Folketinget opfordrede i den forbindelse regeringen til blandt andet at fortsætte og intensivere arbejdet med at gennemføre PFA.

7. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Det skønnes ikke, at konklusionen vil have lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser for Danmark.

8. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Det skønnes ikke, at konklusionen vil få samfundsøkonomiske konsekvenser.

Dagsordenens punkt 14:**Integration af et kønsperspektiv i EU' politikker****a) Køn i forbindelse med de overordnede økonomiske retningslinjer for de økonomiske politikker**

- Vedtagelse af rådskonklusioner

1. Baggrund

Under dette punkt lægges der op til vedtagelse af rådskonklusioner. Disse er endnu ikke modtaget fra Formandskabet. Der ligger ikke et formelt Kommissionsforslag til grund for punktet. Formandskabet vil orientere om arbejdet med at kønsmainstreame arbejdet i ECOFIN. Det må forventes, at forslag til rådskonklusioner vil knytte sig til erfaringerne herfra.

Under det franske EU-formandskab blev det på en konference i Paris den 27. oktober 2000, hvor medlemslandenes ligestillingsministre deltog, besluttet at kønsmainstreame (dvs. at integrere køns- og ligestillingsaspektet) i arbejdet i andre rådsformationer end Rådet for Beskæftigelse og Socialpolitik. Dette er en naturlig følge af, at arbejdet med at fremme ligestilling mellem kvinder og mænd i EU sker efter mainstreaming-princippet.

2. Indhold

Som den ene rådsformation har det belgiske formandskab valgt at fokusere på arbejdet i Rådet for Generelle Anliggender for at se på integration af køns- og ligestillingsaspektet i Barcelonaprocessen og i EU's samarbejde med Middelhavslandene ("The Euro-Mediterranean partnership"). Som den anden rådsformation har formandskabet valgt arbejdet i ECOFIN for i samarbejde med Kommissionen at studere processen med at inddrage kønsmainstreaming i arbejdet med de brede økonomiske policy retningslinjer (the Broad Economic Policy Guidelines - BEGP).

For at følge op herpå har Kommissionen afholde et teknisk seminar medio oktober 2001, hvor der skal udarbejdes et rammedokument, som skal præsenteres for Udvalget for Økonomisk Politik, Udvalget for Beskæftigelse og Udvalget for Social Beskyttelse. På baggrund af udvalgenes bemærkninger, skal der udarbejdes et slutdokument af en styregruppe, som består af præsidenterne for de tre udvalg, repræsentanter fra Kommissionen og det belgiske formandskab. Formandskabet har tidligere oplyst, at konklusionerne fra Styregruppen vil blive præsenteret for Rådet for Sociale spørgsmål den 3. december og til ECOFIN Rådet den 4. december 2001 med henblik på evt. indarbejdelse i konklusionerne fra Laeken topmødet.

3. Danske regler

Den danske ligestillingslov (nr. 388 af 30. maj 2000, som ændret ved lov nr. 440 af 7. juni 2001) bygger på mainstreaming strategien, dvs. at køn og ligestilling skal integreres i den almindelige planlægning og forvaltning. Danske regler vil derfor ikke blive påvirket.

4. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Der er ikke tale om et forslag fra Kommissionen. Der er derfor ikke taget stilling til relationer til nærheds- og proportionalitetsprincippet.

5. Høring

Der er ikke tale om et forslag fra Kommissionen, og der er derfor heller ikke gennemført en høring.

6. Tidligere forelæggelse

Punktet har ikke tidligere været forelagt regeringen eller Folketinget

7. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Informationen skønnes ikke at have lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

8. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Informationen skønnes ikke at have samfundsøkonomiske konsekvenser.

b) Kønsaspektet i Euro-Middelhavspartnerskabet

- Orienterende note fra formandskabet

1. Baggrund

Punktet er information fra formandskabet, og der ligger ikke et formelt Kommissionsforslag til grund for punktet. Formandskabet vil informere om afholdelsen af et regionalt forum i Bruxelles den 13.-14. juni 2001 inden for rammerne af Barcelona-processen om kvinders rolle i den økonomiske udvikling inden for samarbejdet mellem EU og Middelhavslandene. Det regionale forum havde titlen "Kvinders rolle i den økonomiske udvikling: dimensionen ligebehandlingen af mænd og kvinder i Euro-Middelhavs-partnerskabet".

2. Indhold

Det belgiske formandsskab har udarbejdet en rapport fra forum om kvinders rolle i den økonomiske udvikling. Formålet med Forummet var bl.a.:

- at give anbefalinger om hovedlinjerne i et regionalt program, som skal fremme kvinders rolle i den økonomiske udvikling,
- at analysere de forskellige mekanismer og tilgange til køns-mainstreaming inden for samarbejdet med Middelhavslandene.

Forummet konkluderede, at et regionalt program bør bestå af 4 hovedelementer:

- Kvinders adgang til og deltagelse i arbejdsmarkedet
- Etableringen af virksomheder ledet af kvinder
- Økonomiske redskaber
- Uddannelse og efteruddannelse

Konklusionerne skal danne grundlag for et specifikt MEDA-program, som skal bidrage til at fremme kvinders inddragelse og deltagelse på arbejdsmarkedet i de sydlige Middelhavslande. Konklusionerne skal tjene som oplæg til de europæiske institutioners strategiske overvejelser for lancering af det regionale program i 2002. Konklusionerne er drøftet på et ministermøde den 5.-6. november mellem EU og Middelhavslandene.

3. Danske regler

Danske regler vil ikke blive berørt heraf. Det kan oplyses, at danske kvinders erhvervsfrekvens er på 73 % og således en af de højeste i EU.

4. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Der er ikke tale om et forslag fra Kommissionen. Der er derfor ikke taget stilling til relationer til nærheds- og proportionalitetsprincippet.

5. Høring

Der er ikke tale om et forslag fra Kommissionen, og der er derfor heller ikke gennemført en høring. Fra Danmark deltog repræsentanter fra Ligestillingsafdelingen og Videnscenter for ligestilling i det regionale forum.

6. Tidligere forelæggelse

Punktet er information fra formandskaber og har ikke tidligere været forelagt regeringen eller Folketinget.

7. Lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser

Informationen skønnes ikke at have lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

8. Samfundsmæssige konsekvenser

Informationen skønnes ikke at have samfundsmæssige konsekvenser.

Dagsordenens punkt 15:

Kommissionens grøn bog: "Fremme af en europæisk ramme for virksomhedernes sociale ansvar"

= Udkast til Rådets resolution om opfølgning af grønbogen om virksomhedernes sociale ansvar.

- Vedtagelse

1. Baggrund

I forbindelse med rådsbehandlingen af Kommissionens grøn bog om virksomhedernes sociale ansvar har formandsskabet fremlagt et udkast til rådsresolution om grønbogen, som ventes vedtaget på Rådsmødet den 3. december 2001.

2. Indhold

I udkastet til resolution anføres, at virksomhedernes sociale ansvar vil kunne bidrage til de mål, der er fremlagt i Kommissionens Grøn bog. Det fremhæves i den forbindelse, at Rådet ikke ønsker at foregribe den igangværende høringsproces i medlemsstaterne. Rådet understreger, at en europæisk tilgang vil kunne bidrage til at en national udvikling af virksomhedernes sociale ansvar og vurderer, at det vil være nyttigt at fremme udviklingen af nye initiativer og kendskabet til virkningen af praksis omkring socialt ansvar. Endelig opfordrer Rådet Kommissionen til i videst muligt omfang at tage højde for den debat, som pågår i medlemsstaterne og understreger betydningen af de sociale parters bidrag til høringsprocessen.

Iflg. Grønbogen vil en *EU-strategis* vigtigste bidrag være at supplere eksisterende aktiviteter og give dem øget værdi ved at:

- etablere en overordnet EU-ramme, der sigter mod at fremme kvaliteten og sammenhængen i metoderne for udøvelse af socialt ansvar gennem udvikling af brede principper, metoder og værktøjer og fremme af god praksis og nyskabende ideer,
- støtte metoder baseret på god praksis for omkostningseffektiv evaluering og uafhængig kontrol af virksomhedernes udøvelse af deres sociale ansvar for således at sikre effektivitet og troværdighed.

Indenfor virksomheden angår socialt ansvarlig praksis iflg. Grønbogen primært de ansatte og vedrører spørgsmål som investering i menneskelig kapital, sundhed og sikkerhed og styring af forandring, mens miljøansvarlig praksis hovedsagelig vedrører forvaltning af de naturressourcer, der anvendes i produktionen. Den åbner mulighed for at styre forandringer og forene social udvikling med øget konkurrenceevne.

Den eksterne dimension betyder iflg. Grønbogen, at virksomhedens sociale ansvar ikke er begrænset til selve virksomheden, men rækker ud i lokalsamfundet og involverer en lang række interessenter ud over ansatte og aktionærer: forretningspartnere og leverandører, kunder, offentlige myndigheder og lokale NGO'er, herunder miljøorganisationer. I en verden med multinationale investeringer og globale forsyningskæder må virksomhedernes sociale ansvar også række ud over Europas grænser. Den hurtige globalisering har fremmet drøftelserne om global styring: udviklingen i antallet af virksomheder, der frivilligt påtager sig et socialt ansvar, herunder overholdelse af menneskerettigheder og globale miljøhensyn, kan ses som et bidrag hertil.

3. Danske regler

Resolutionsudkastet er en politisk stillingtagen, og berører ikke umiddelbart dansk ret.

4. Nærheds- og proportionalitetsprincippet.

Resolutionsudkastet er en politisk stillingtagen og berører ikke umiddelbart forholdet til nærheds- og proportionalitetsprincippet.

5. Høring.

Resolutionsudkastet har været sendt i høring i EF-Specialudvalget for Arbejdsmarkedet og Sociale forhold.

6. Tidligere forelæggelse

Resolutionsudkastet har ikke været forelagt Europaudvalget.

7. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser.

Resolutionsudkastet har ikke umiddelbare lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

8. Samfundsøkonomiske konsekvenser.

Resolutionsudkastet har ikke umiddelbart samfundsøkonomiske konsekvenser.

Dagsordenens punkt 16:

Et europæisk forligssystem

- Vedtagelse af rådskonklusioner

1. Baggrund

Den belgiske arbejdsminister Onkelinx har i samarbejde med kommissæren for beskæftigelse og sociale anliggender Diamantopoulou fremlagt en idé om etablering af en europæisk mæglingsinstitution (Médiation sociale en Europe). Idéen blev bl.a. drøftet på det uformelle ministermøde for beskæftigelses- og socialministre i Liege den 6.-7. juli d.å. Der foreligger endnu ikke noget forslag hverken fra formandskabet eller Kommissionen, men formandskabet har forud for rådsmødet den 3. december 2001 fremlagt udkast til rådskonklusioner, hvor Kommissionen opfordres til at undersøge behovet for at etablere en mæglingsmekanisme på europæisk niveau. Kommissionen skal i den forbindelse konsultere arbejdsmarkedets parter.

2. Indhold

Ifølge formandskabet skal en europæisk mæglingsinstitution / mæglingsmekanisme have til opgave at etablere en dialog mellem parterne i tilfælde af arbejdskonflikter i transnationale europæiske selskaber. Mekanismen kunne tænkes anvendt fx i tilfælde af problemer med at føre eller fortsætte forhandlinger mellem parterne i de forskellige land vedr. rekonstruktion af en virksomhed med ansatte i flere lande.

Ifølge formandskabet vil der være tale om en frivillig ordning, som alene skal kunne anvendes i transnationale situationer efter anmodning fra de involverede parter og hvor nationale regler, traditioner og praksis skal respekteres.

Der skal sammensættes et korps af uafhængige, sociale mæglere ("mediateurs"/ "facilitateurs"), som kan tilkaldes på frivillig basis i tilfælde af en konflikt.

Ifølge formandskabet er det ikke hensigten at skabe nye europæiske regler eller en ny europæisk institution eller at få et nyt organ til at fortolke eksisterende regler.

Idéen om en europæisk mæglingsmekanisme skal blandt andet ses på baggrund af, at det transnationale selskab Marks & Spencer har bebudet lukning af adskillige af sine forretninger i flere lande i Europa, herunder i Belgien, uden forudgående information eller høring af arbejdstagerne organisationer.

Forslaget er endnu på fødselsstadiet, og det belgiske formandskab benyttede bl.a. det uformelle ministermøde i juli i Liege til at høre arbejdsmarkedets parter på europæisk plan om forslaget. Forslaget blev mødt med skepsis, men parterne kunne støtte, at formandskabet arbejdede videre med ideen. Det blev dog understreget, at der skulle være tale om et frivilligt system, som skulle respektere nationale traditioner og praksis, og at systemet skulle supplere, og ikke konkurrere med, medlemslandenes nationale mæglingsinstitutioner. Flere medlemslande har udtrykt samme skepsis i forbindelse med et generaldirektørmøde i april 2001 i Bruxelles.

Formandskabet oplyste på det uformelle ministermøde, at næste skridt ville være at høre de enkelte medlemslandes vurdering af forslaget gennem bilaterale kontakter. Endvidere ville man afvente resultatet af en af Kommissionen iværksat ekspertudredning om forslaget, som forventes at være færdig med sit arbejde i løbet af foråret 2002. Der er imidlertid en række lande, som formandskabet endnu ikke har haft konsulteret, heriblandt Danmark.

Formandskabet har forud for rådsmødet den 3. december 2001 fremlagt udkast til rådskonklusioner, hvor Kommissionen opfordres til at undersøge behovet for at etablere en mæglingsmekanisme på europæisk niveau. Kommissionen skal i den forbindelse konsultere arbejdsmarkedets parter.

Formandskabet sigter mod at opnå enighed om rådskonklusionerne den 3. december, og eventuelt at få et grønt lys fra DER Laeken den 14. og 15. december til, at Rådet skal arbejde videre med forslaget.

3. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Formandskabet eller Kommissionen har ikke redegjort for ideens forhold til nærheds- eller proportionalitetsprincippet.

4. Høring

Der har endnu ikke været foretaget en høring, da det præcise indhold af idéen ikke kendes. De dokumenter, der foreligger i sagen, har dog været sendt til Specialudvalget for Arbejdsmarkedet og Sociale forhold til orientering.

5. Tidligere forelæggelse

Ideen har i mangel af et egentligt forslag endnu ikke været forelagt Regeringens Udenrigspolitiske Udvalg eller Folketingets Europaudvalg.

6. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

På det foreliggende grundlag er det vanskeligt at vurdere, hvorvidt etableringen af en europæisk mæglingsinstitution kan få lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

7. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Det vurderes ikke, at en eventuel etablering af en europæisk mæglingsinstitution vil medføre samfundsøkonomiske konsekvenser.

Dagsordenens punkt 17:

Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ændring af Rådets direktiv 83/477/EØF om beskyttelse af arbejdstagere mod farerne ved under arbejdet at være udsat for asbest.

- Rapport over status for drøftelserne

1. Baggrund

Den 20. juli 2001 har Kommissionen forelagt forslaget (KOM (2001) for Rådet. Kommissionen anfører som begrundelse for forslaget, at Rådets direktiv 83/477/EØF udgør et meget væsentligt udgangspunkt for en harmonisering af normerne for beskyttelse af arbejdstagere, der udsættes for asbest. Til trods for dette direktiv og andre foranstaltninger, der hidtil er blevet vedtaget, udgør asbest imidlertid stadig et reelt problem på arbejdspladsen og Kommissionen finder, at det er nødvendigt, at målrette de forebyggende foranstaltninger mod situationer, hvor der sker en reel udsættelse for asbest.

Kommissionen peger på, at bygge- og anlægsarbejder i forbindelse med nedrivninger, vedligeholdelse, reparationer samt el- og vvs-arbejde er de typer arbejder, hvor arbejdstagerne, undertiden uventet, udsættes for asbest, og at det derfor er nødvendigt med sammenlignelige beskyttelsesforanstaltninger i medlemsstaterne.

Kommissionen anfører endvidere, at ajourføring af direktivet har stor betydning i forbindelse med, at nye lande bliver medlemmer af EU, idet de sundhedsmæssige virkninger af arbejdstagernes udsættelse for asbest i flere af ansøgerlandene fortsat er betydelige.

2. Indhold

Forslaget har hjemmel i Traktatens artikel 137, stk. 2 og kan vedtages med kvalificeret flertal efter samarbejdsproceduren i Traktatens artikel 251. Der er tale om et minimumsdirektiv, der tillader de enkelte lande at lægge sig på et højere beskyttelsesniveau end foreskrevet.

Forslaget har til formål at beskytte arbejdstagerne mod de risici, der er forbundet med arbejde med asbest.

Forslaget indeholder følgende hovedpunkter:

Anvendelsesområde

Direktivet skal nu også gælde for skibs- og luftfart.

Definitioner af de forskellige typer silikater med fiberstruktur.

Definitionen omfatter såvel mineralogi som CAS-nummer.

Forenkling af bestemmelserne om grænseværdi for eksponering

Bestemmelsen er foreslået ændret således, at det indsatsniveau, der findes i det oprindelige direktiv med senere ændringer (koncentrationen i luften over en referenceperiode på 8 timer skal for chrysotil udgøre mindre end 0,20 fiber pr. cm³ og/eller mindre end en kumuleret dosis på 12,00 fiber-dage pr. cm³, for andre typer asbest hhv. 0,10 og 6,00, over 3 måneder) erstattes af specifikke arbejdsvilkår og måles således, at den samlede eksponeringstid ikke overstiger to timer i en syvdages periode.

Måling af luftens indhold af asbest

Det foreslås, at der bruges den prøveudtagningsmetode og metode til tælling af fibre, der er anbefalet af WHO.

Grænseværdi for eksponering af arbejdstagerne

Der fastsættes nu kun én grænseværdi for eksponering af arbejdstagerne i stedet for to, som er i det eksisterende direktiv. Grænseværdien fastsættes til 0,1 fiber pr. cm³ udregnet i forhold til et tidsvægtet gennemsnit (TWA) på 8 timer.

Den danske grænseværdi er fastsat til 0,3 fiber pr. cm³ på grund af måleusikkerheden.

Påvisning af asbest i bygninger

Det er i dag nedrivnings- og vedligeholdelsesarbejde, der især udsætter arbejdstagerne for asbest, navnlig i betragtning af, at man ofte ikke har kendskab til forekomsten af asbest. Forslaget stiller derfor krav om, at arbejdsgiveren skal fastslå eventuel forekomst af asbest, inden nedrivnings- eller vedligeholdelsesarbejdet påbegyndes. Arbejdsgiveren skal samarbejde med ejerne og lejerne af de pågældende ejendomme.

Virksomhedens ansvar

Ved fjernelse af asbest skal virksomheder, der beskæftiger sig hermed, kunne dokumentere, at de har den fornødne kompetence og relevant udstyr. Forslaget lægger op til en certificeringsordning på længere sigt på nationalt plan.

Uddannelse af arbejdstagere.

Forslaget indeholder en bestemmelse om, at arbejdsgiveren skal sørge for et relevant uddannelsesprogram for alle arbejdstagere, der eksponeres for eller kan blive eksponeret for støv, der indeholder asbest.

Der fremgår ikke klart af forslaget, om der tænkes på egentlig uddannelse eller instruktion.

Forslaget indeholder endvidere en bestemmelse om, at der på fællesskabsplan skal udarbejdes praktiske retningslinier for uddannelse af arbejdstagere, der arbejder med fjernelse af asbest.

Protokoller og journaler

Forslaget ændrer opbevaringstiden for protokoller og personlige helbredsjournaler fra 30 til 40 år, på grund af den lange latenstid for kræft forårsaget af asbest.

Helbredsundersøgelser

Forslaget indeholder en ændring af bilaget til direktiv 83/477/EØF, som vedrører praktiske anbefalinger om helbredsundersøgelser, så det bringes i overensstemmelse med de aktuelle retningslinier for diagnoser.

3. Danske regler

- Bekendtgørelse nr. 660 af 24. september 1986 om asbest med senere ændringer.

- Bekendtgørelse nr. 993 af 1. december 1986 om registrering mm. af asbest.
- Teknisk forskrift A nr. 1 af 31. august 1999 om foranstaltninger til forebyggelse af kræftisikoen ved anvendelse og udsættelse ved transport af stoffer og materialer i skibe som er ændret ved teknisk forskrift A nr. 2 af 23. juni 2000 .
- Bekendtgørelse nr. 290 af 25. april 2001 om forebyggende foranstaltninger ved udsættelse for stoffer og materialer om bord i skibe.
- Bekendtgørelse om anvendelse af asbest på havanlæg.

4. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Kommissionen anfører, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet, idet det er ved indsats på EU-plan, at der i alle medlemsstaterne kan sikres et mindstemål af beskyttelse af arbejdstagerne mod farene ved at være udsat for asbest. Med en sådan indsats undgås samtidig konkurrenceforvridning, ved at man imødegår en uensartet anvendelse af minimumskravene til beskyttelse af arbejdstagerne i medlemsstaterne. Forslaget vil samtidig fremme større fleksibilitet i beskæftigelsen på tværs af grænserne, fordi arbejdstagerne kan være sikre på mindst at finde samme mindstemål for beskyttelse af deres sundhed og sikkerhed i alle medlemsstaterne. Samtidig får arbejdsgiverne sikkerhed for, at produktionsomkostningerne ikke udsættes for urimelige skævheder af forskellige niveauer for arbejdsmiljøbeskyttelse.

Kommissionen finder, at forslaget er i overensstemmelse med proportionalitetsprincippet, idet de ændrede bestemmelser om sundhed og sikkerhed opfylder betingelser for acceptable minimumskrav uden at pålægge arbejdsgiverne en unødigt byrde. Man undgår desuden stramme betingelser, der ville bremse etablering og udvikling af små og mellemstore virksomheder.

5. Høring

Forslaget har været i skriftlig og mundtlig høring i EF-Specialudvalget vedrørende arbejdsmarkedet og sociale forhold. Herfra er modtaget bemærkninger fra Dansk Arbejdsgiverforening, Søfartsstyrelsen, LO og Kommunernes Landsforening.

Dansk Arbejdsgiverforening påpeger, at de europæiske arbejdsgivere har indtaget en positiv holdning til initiativet.

I spørgsmålet om nedsættelse af grænseværdien for asbest, er DA af den opfattelse, at man nøje bør overveje to spørgsmål, før der vedtages en ny grænseværdi for asbest. For det første skal værdien kunne anvendes som kontrolstrategi uden urimelige omkostninger, og den tilhørende målemetode skal kunne producere pålidelige værdier uden for stor måleusikkerhed. For det andet bør man overveje forholdet mellem nyttevirkning og omkostninger, især på baggrund af det korte tidsrum, i hvilket der fortsat tillades produktion og anvendelse af asbestholdige produkter.

DA påpeger endvidere, at spørgsmålet om, i hvilket omfang der kræves kontrolmålinger, nøje bør overvejes. Som artikel 7, stk. 1 er formuleret på nuværende tidspunkt, kunne man få den opfattelse, at der stilles krav om gennem-

førelse af en lang række helt unødvendige og meget omkostningskrævende målinger.

s. 75/78

Endelig påpeger DA, at det på nuværende tidspunkt er uklart, hvilke krav der gemmer sig bag artikel 12b, hvor der stilles krav om, at virksomheder, der udfører asbestnedrivning/-fjernelse skal dokumentere den fornødne kompetence. I forbindelse med den kommende diskussion/behandling af direktivforslaget er det DA's holdning, at der bør arbejdes for en ordning med et minimum af bureaukrati samtidigt med, at der opnås en rimelig harmonisering i EU på dette felt.

Søfartsstyrelsen påpeger, at det er uklart i forslaget, hvad der forstås ved "objektive" betingelser for, hvornår det ikke er nødvendigt med en kontrol af koncentrationen af fibre i luften.

Endelig påpeger Søfartsstyrelsen, at det bør afklares, om begrebet "bygninger" også omfatter andre konstruktioner, som fx skibe.

På mødet i Specialudvalget anførte DA desuden, at der kan fastsættes grænseværdier for produktion o.l., men at grænseværdierne ikke er relevante for nedrivning m.v.

LO kan tilslutte sig Kommissionens forslag, som de ikke mener bør begrænses.

Kommunernes Landsforening har anført, at de naturligvis anerkender nødvendigheden af et højt beskyttelsesniveau mod risici forbundet med arbejdet med asbest.

KL finder, at det formentlig er korrekt, at forslaget kan gennemføres i Danmark ved ændring af asbestbekendtgørelsen og bekendtgørelsen om registrering mm. af asbest. KL forudsætter, at sådanne eventuelle ændringer af de nævnte bekendtgørelser sker ved inddragelse af parterne i Arbejds miljørådet gennem nedsættelse af regeludvalg, og at der herunder foretages beregninger af ændringernes økonomiske konsekvenser, herunder de kommunaløkonomiske konsekvenser. KL vil finde det hensigtsmæssigt, at der i den forbindelse foretages en klar sondring mellem de forpligtelser, der påhviler arbejdsgiveren for de medarbejdere, der beskæftiges med nedrivning, reparation og vedligeholdelse af asbestholdige byggematerialer samt rengøringsarbejde i forbindelse hermed på den ene side - og på den anden side de forpligtelser, der måtte påhvile ejere af bygninger, hvor sådanne arbejder udføres. Afhængigt af, hvor vidtgående forpligtelserne for bygningsejere måtte være må ændringen forventes af få kommunaløkonomiske konsekvenser for kommunerne som mulige ejere af sådanne bygninger.

KL henleder opmærksomheden på, at AT-meddelelse nr. 3.01.6 fra oktober 1999 om "Nedrivning, reparation og vedligeholdelse af asbestholdige byggematerialer" meget udførligt gør rede for den gældende praksis fra Arbejdstilsynets side med hensyn til de omhandlede typer af arbejde inden for dette tilsyns område.

6. Tidligere forelæggelse

Forslaget har været i skriftlig og mundtlig høring i EF-Specialudvalget for Arbejdsmarkedet og Sociale forhold. Herfra er modtaget bemærkninger fra Dansk Arbejdsgiverforening, Søfartsstyrelsen, LO og Kommunernes Landsforening, jf. punkt 5.

7. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Forslaget kræver ikke lovændring, og kan gennemføres ved ændring af asbestbekendtgørelsen. Forslaget skønnes ikke at have statsfinansielle konsekvenser.

8. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Forslaget skønnes ikke at ville have samfundsøkonomiske konsekvenser for Danmark

Dagsordenens punkt 18:**Eventuelt: Kommissionens meddelelse om etablering af et europæisk rum for livslang uddannelse**

- Fremlæggelse ved Kommissionen

1. Baggrund

Kommissionen har på sit møde den 21. november 2001 vedtaget en meddelelse om realisering af et europæisk rum for livslang læring. Kommissionen vil som følge heraf foretage en præsentation af meddelelsen på rådsmødet.

Kommissionen har udarbejdet et sammendrag, som blev præsenteret for det rådgivende udvalg for erhvervsrettet uddannelse (ACVT) d. 26. oktober 2001.

2. Indhold

Kommissionen vedtog den 30. oktober 2000 et memorandum om livslang læring som opfølgning på mødet i Det Europæiske Råd i Lissabon i marts 2000 med henblik på udvikling af en sammenhængende strategi og indsats for livslang læring i Europa. Der blev som følge heraf gennemført nationale høringer om memorandummet i alle medlemsstater i foråret 2001.

Den danske høring er gennemført i et samarbejde mellem Undervisningsministeriet, Arbejdsministeriet og Socialministeriet, og de danske konklusioner herpå er blevet sammenskrevet i en rapport, som undervisningsministeren, på vegne af arbejdsministeren og socialministeren, fremsendte til Kommissionen den 2. juli 2001. Ved iværksættelsen af de nationale høringer oplyste Kommissionen, at resultaterne herfra skulle udgøre grundlaget for meddelelsen.

Sagen vedrører også beskæftigelsesområdet, idet der i retningslinjerne og i de nationale beskæftigelsesplaner sættes mål på dette område i forbindelse med den nationale beskæftigelsesindsats.

Kommissionen forventer at meddelelsen skal udgøre grundlaget/rammen for på europæisk plan at fremme processer, strategier og konkrete aktioner der kan understøtte medlemslandenes i udvikling af egne strategier, indsatser og systemer. Kommissionen lægger op til at en sådan ramme for livslang læring vedrører hele spektret af uddannelse og læring, samt at initiativer må rettes mod både fremme af beskæftigelsesegnethed, aktivt medborgerskab, personlig udvikling og social integration. Kommissionen foreslår konkrete aktiviteter inden for seks nøgleområder (indeholdt i Kommissionens memorandum) med henblik på at udvikle den europæiske dimension i livslang læring og understøtte god praksis i medlemslandene. Implementering af et europæisk rum for livslang læring vil ifølge Kommissionen ske gennem partnerskab mellem Kommissionen, de europæiske institutioner, medlemslandene, sociale parter, NGO-ere og internationale organisationer (OECD, UNESCO) og med anvendelse af eksisterende programmer og redskaber. Dette bl.a. i relation til den europæiske beskæftigelsesstrategi, Socialfonden samt uddannelsesprogrammer i øvrigt på fællesskabsplan.

3. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Stillingtagen til nærheds- og proportionalitetsprincippet må afvente offentliggørelsen af Kommissionens meddelelse.

4. Høring

Sagen har ikke været forelagt Specialudvalget for Arbejdsmarkedet og Sociale forhold. Sagen blev drøftet i EF-specialudvalget vedrørende uddannelse (UVM) den 14. november 2001.

7. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg.

8. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Stillingtagen til lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser må afvente offentliggørelsen af Kommissionens meddelelse.

